

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

Az apostolok akiknek pünkösdi napján szét kell menniük a népek közé nagyon megszorodtak az idők során. Soha annyi apostol, mint most a világot járja és új eszméket, szent ideálokat hirdet. Nyugat országai nyögnek az új politikai hősök dörgő lépteit alatt: egész generációk tűnnek el a politikai színtérről és új harcosok állanak a fórumra. Középeurópa ma is a leglázasabb konvulziók színtere: nacionalisták és kommunisták sehol nem állanak olyan élesen egymással szemben, mint a Rainától a Visztuláig. És mi? Nálunk elvek, eszmék, ideák, apostolok csatája nem igen hallatszik; csak tülekedés, birkózás, capitóliumi szivai; próféták helyett ágenszek deklamálnak a piacokon; pártterdek úzi csalfa játéka és hatalmi torzalkodás járja táncát egy ország boldogulása és egzisztenciája felett. A pünkösdi piros nyelvek lángja elől eltakarjuk a szemünket a nyelvek beszéde elől bedugjuk fülünket és az apostolok előtt becsukjuk ablaktábláinkat. Elég volt a gyűlölethől. Az apostolok szertetet, de az agitátorok gyűlöletet szoktak prédikálni. És nekünk nincsenek apostolaink, csak agitátorjaink.

Hazajött az erdélyi magyar kisebbség öt szerény apostola is Bukarestből és nem tudjuk, hogy mit hoztak ama Paulustól, aki a békülés hangjával szólította őket magához. E pereig homály fedi Tatarescu államtitkár és a magyar deputáció tárgyalásait. Vajon egy hét alatt, amely a kolozsvári tanácskozástól a bukaresti útig elterjedt, Paulus ismét Saulussá változott? Mert ma olyan bibliai időköt élünk, hogy nem a haragtartók válnak a békülés apostolaivá, hanem megfordítva.

Most tehát már Marghiloman-párt is lesz Nagyváradon. Miért ne üdvözlőnk mi az új pártot szívesen. Marghilomant azért szidják, mert németbarát volt, mert a háborút nem akarta a monarchia ellen, szövével hazaáruló volt és mi tudjuk legjobban, hogy nincs igazságtalább megbélyegzés, mint amikor valakitől úgy akarnak megszabadulni, hogy hazaárulónak kiáltják ki. Mégis szeretnők megüzenni Marghilomannak, hogy kár Nagyváradra fáradnia. Kinek? Nagyváradon olyan kevés szavazó van, hogy abból egy új pártnak már nem is juthat.

Nagyszerűek ezek a világlapok. Azt hiszik, hogy erre mifelénk is úgy mennek a választások, mint náluk. Azt írja a Neue Freie Presse az Averescu-életrajzban, amit tegnap közölt, hogy Averescu pártja az 1920. választáson 260 mandátumot kapott és így ő nyert megbízást a kormányalakításra. No meg azt is írja továbbá, hogy az 1922. évi választáson viszont a liberálisok szereztek 250 mandátumot és így Averescunak a háttérben kellett maradnia. A Presse a nyugati példákhoz indul ki. Angliában győzött a választáson a munkáspárt, tehát Baldwin lemondott és Macdonald lett a miniszterelnök. Franciaországban többséget kaptak a baloldaliak, tehát

Poincaré ment és Herriot jön. Németszűrtiában a keresztényszocialisták és polgári pártiak győztek, tehát Renner helyett Seydel lett a kancellár. Ellenben nálunk 1920-ban előbb kinevezték Averescu miniszterelnökké és csak azután kapott többséget a választáson és 1922-ben előbb kinevezték Bratianu miniszterelnökké és csak e kine-

vezés után a saját választási kampánya alatt szerzett 250 mandátumot. A különbség világos: nyugaton előbb választanak és a többségben kikerült pártból neveznek ki kormányelnököt, nálunk előbb kinevezik a miniszteriumot és ő csinál magának többséget.

A külföldi követségek cáfolják a romániai álhíreket

Lapunk tegnapi számában csodálkozásunknak adtuk kifejezést, hogy külföldi követségeink egy napig is cáfolat nélkül hagyják azokat a hazug híreket, amikkel az ország ellenségei Romániát szinte rendszeresen meghurcolják. Az ország mai sájnálatos gazdasági helyzetében és a lei esésének idején ezek a felháborító rémhírek rendkívüli károkat okoznak, annál is inkább, mert a legkomolyabb világlapokba is sikerült a sok vakmerő koholmányt becsempészni.

Tegnap végre a külföldi képvisletek is jelét adták, hogy nem nézik tovább szótlanul az ország jóhírnevének rovására történő sajtó-garázdalkodást. Így a belgrádi külügyminisztérium sajtóosztálya (kétségtelenül a belgrádi román követség intervenciójára) az alábbi hivatalos cáfolatot tette közzé:

„Illetékes helyen arról értesülünk, hogy alaptalanok mindazok a hírek, amelyek külföldről Belgrádba érkeztek bizonyos román zavargásokról. Ugyancsak alaptalan annak a belgrádi lapnak a felfogása, amely állandóan támadja a szövetséges országot. Romániában senki sem gondolja, hogy a cotroceni-i robbanás súlyos következményekkel járna az országra.”

Ez a Pasic-féle cáfolat meglehetősen kétszínű és lagymatag, mert hiszen a szerb kormánynak az volna a kötelessége, hogy legkeményebben elítélje azoknak a szerb lapoknak a viselkedését, amelyek a szövetséges Romániát folyton gyalázzák és a szerb közvéleményt ellene izgatják.

Hogy a romániai politikai eseményekről és az ötvenezer kormánybuktató paraszt felvonulásáról szóló hírek mennyire bejárik az egész világot, bizonyítja az olasz lapok következő felhivatalos közleménye:

„A Stefani-ügynökség jelenti Londonból: A Central News értesülése szerint Averescu tábornok ötvenezer paraszttal bevonult Bukarestbe és a Bratianu-kormányt visszalépésre kényszerítette. A Reuters-ügynökség szerint a londoni román követség erről semmit sem tud.”

Hogy milyen fantasztikus meséket, milyen abszurd történeteket sző a világ sajtó Románia rovására, arra jellemző a Berliner Tagblatt következő cikke:

Párisból jelenti: A romániai nyugtalanságok, melynek híre ugyan még nincs megerősítve, itt különös kombinációkra adnak alkalmat. Sokak szempontjából jelentős körülmény, hogy Averescu tábornok, aki a Bratianu-kormányt alítólag megbuktatta, röviddel előbb Itáliában járt, ahol két hónapot töltött. Mikor a román uralkodó-pár bejelentette azon szándékát,

hogy az entente fővárosaiban teendő látogatásait Rómában öhajítja megkezdeni: Averescu tábornok éppen Aquiban időzött, ahol feltűnő szíveséggel és kitüntetéssel fogadták. Diaz tábornok, aki a háború alatt Averescu generállal szoros kapcsolatban állt, mindjárt Ajuiba való megérkezésekor alkalmat keresett a tábornok üdvözlésére. Segédtsit gyanánt egy neves bankárt rendelt ki Averescu mellé, aki a tartalékállományban tisztí rangot visel s akit külön célból hívtak be.

Bratianu miniszterelnök ez idő alatt tárgyalásokat folytatott az olasz kormánnyal a román állami bonok plaszirozása ügyében. Az egyezkedések azonban egyszerre görbén kezdtek menni, illetőleg hirtelenpontra jutottak, amint Averescu segédtisztjével nézeteit az aktuális kérdésekről kifejtette. Tekintélyes politikusok impressziója ez időben az volt, hogy bár az olasz kormány hivatalosan a Bratianu-kormánnyal tárgyal, mindazonáltal Averescu tábornokot úgy tekinti, mint Romániának a jövőben vezetésére hivatott politikusát. Hogy ez a benyomás helyes volt-e, vagy sem, eldönteni bajos lenne, egy azonban bizonyos, hogy következőkben a politikai temperatura erősen lehűlt a két tárgyaló állam között. A román királyi pár Róma elkerülésével direkt úton Párisba utazott és Averescu tábornok az udvarnál kegyvesztetté lett.

Ma érkezett jelentések szerint a generális 50.000 följegyzett paraszttal Bukarest ellen van felvonulóban és a Bratianu-kormány menekül.

A Berliner Tagblatt egyidejűleg ezzel a mesével publikálja a berlini román követség következő kommunikációját:

A román királyi követség jelenti: A Romániában állítólag kitört lázadás hírei teljesen légből kapottak. A román királyi követségnek módjában áll kijelenteni, hogy az országban teljes rend és nyugalom uralkodik. A hírek valószínűleg a június 3-ára Bukarestbe összehívott néppárti gyűlés körülményeiből indultak ki. A román királyi követséghez befutott értesülések szerint azonban a néppárt tagjai is csupán véleményeiket és pártpolitikai programjukat szándékoztak a nevezett gyűlésen kifejtetni.

Ugyancsak megszólal Bécsben is végre a felhivatalos román szócső, amennyiben az Orient Radio a sajtóban a következő kommunikációt közli:

Bukarestből jelenti az Orient-Radio: A Bukarest melletti cotroceni municiódepóban történt robbanás tulzott hírei az utóbbi napokban egy állítólag kitört forradalom rémhíre vezettek. E hír szerint

Ujdonságok : **FÜRDŐ** Köppený Piquet-fakarók Epongeok gyönyörű Napernyők
 Trikók és Lepadók Etaminok mosóárnk Koztyúk és
 ruhákban Cipők Marocainok Delinek Harisnyákban

CZILLER IMRE Nagyáruházában kaphatók

Most pedig kiállok és igaz meggyőződéssel megédem a telefonos kisasszonyokat.

Bevallom, ha a telefonról kellett panaszkodni, mindig első voltam és számtalanszor megírtam az írásban, hogy „lehetetlen állapotok uralkodnak a telefonközpontban és felhívjuk az illetékesek figyelmét...” És sok kárörömmel hallgattam a telefonközpontból leadott viceket, sőt bűnbánóan beismerem, tovább adtam a sok rossz és gonoszakaratu rétiát és boldog örömmel fogadtam a bűnbánó mosolygást. Az elismerő mosolygás az nekem szólt, aki leadtam a telefon-viceket és közben mindenki a központos kisasszonyt kacagta.

Azt is elismerem, hogy én nagyon ideges telefonáló vagyok és rázom a hallgatót, zörgök a központos kisasszony fülebe és nagy hangon kérdelem meg: — Mondja Nagysád, aludni méltóztattál? Bevallom... elismerem... Pedig nemcsak én vagyok vele így, de az emberek kilencvenkilenc per centje. Ők mindig jók, csak a telefonos kisasszony között pedig még nem akadt egy sem, aki kiállt volna, szegény, agyonstrapált telefonos kisasszony és azt mondotta volna: ne tovább. Tisztelet ideges, jőn be egy kicsit ide a központba és majd azután idegeskedjen... Mert ha mindenki csak tíz perc-re benézne a központba, akkor meggyőződéssel úgy tenné, mint én, aki kiállok és megvédem a centrális kisasszonyokat.

Nem olyan könnyű bejutni a központba

Pusztá kíváncsiságból akartam látni a telefonközpontot. Még nem volt semmi kialakult célom. Tudtam, hogy a postapalota második emeleti termében van a központ, hát egyenesen odamentem. Az irodaiügylet rendező nem engedett addig szét-menni sem a teremben, amíg engedélyem nincsen. Ezt el kell ismerni: ma is páratlan figyelmet tartanak a postán. Lementem Go run inspectorhoz, aki a műszaki osztály főnöke. Semmi kifogása nincs ellenem, hogy bemerjek a központba és néhány vázlatot is csináljon Réti, a „Nagyvárad” rajzolója, de kérem engedélyt Florescu dirigentétől is. Ő

Florescu dirigent

szívesen megadta az engedélyt. Fel is kisért személyesen, de egy pillanatra ott hagyott, Marini vezérigazgató kéréte. Talán két perc sem telt bele, visszajött. A vezérigazgatótól kell külön engedélyt kérni.

Már harmadszor gyalogoltunk le a nyaktörő csigalépcsőn.

Marini vezérigazgató művelt, intelligens, kedves ember, de a fegyelemre vigyáz. Régen ismer. Leültet.

— Kérem, — kezdi — nem jól tette, hogy az én engedélyem nélkül felment a centralába. Itt hadizóna van, a telefonközpontba nem lehet csak úgy felmenni.

— De kérem Direktor ur, nem is láttam semmit, mert rögtön engedélyért küldött a rendező.

— Azt elfiszerem, de...

— Legyen meggyőződve Direktor ur...

— Hát kivételesen önnek megengedem.

Halló Centrala!

A kapcsoló asztal egész hosszú sort képez, olyan, mint egy magashátú pianó és előtte sorban nők görnyednek. Mindegyik az asztal felé görnyed. A kapcsoló dugókat kirántják, meg bekapcsolják. És szüntelenül mormognak: Halló Centrala.

Centrala... Centrala... Pici, apró piros és fehér fénygolyók gyuladnak ki az asztalon. Kisebb, mint egy pici gomb. Amikor a kapcsolódugót betolja a kisasszony, a fény egyszerre kialszik.

Odailók egyik asztal mellé. Az egyik kagylót a fülemre kapcsolom. Már hallom az ideges kérdést: Halló központ, Centrala. Kérem a 12-49-et. Kérem a 8-72-öt. A kisasszony mutatja, hogy kell kapcsolni. Az egyik dugót a hívó, a másikat a kért szám alá. Nehezen jön ki az egyik dugó, húzom és már harsog a fülemben: Mi van a 12-49-el. Igen kérem, rögtön.

Most már ideges. Na hallja, mit gondol, meddig várjak. A 12-49 most mással beszél. Elaludt a kis lámpa, ugylátszik letette a kagylót. Közben már 8-10 lámpa ég. Gyorsan a kapcsolást. A kisasszony mellettem nyugodtan, esendesen szedi ki és kapcsolja be a dugókat.

— Nahát! A 10-49-el mi van? Ez nem eljárás. Adja a rendezőt!

— De a 12-49...

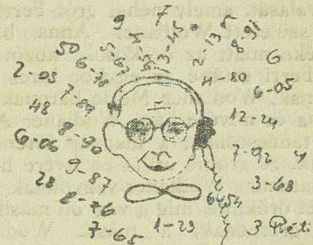
— Adja a rendezőt, majd én megmutatom.

Közben a többi számok alatt egymásután gyulad ki a lámpa. Az agyamban számok zúgnak. Véletlenül rossz számra kapcsolom az egyik dugót: — Mi ez? Ordít. Ez kiszolgálás! Ez telefon?! — De kérem uram, egy perc türelmet. Mások is vannak... — Ha nem volna sürgős, nem fizetném a telefon díját.

Egy másik számról éles, visító női hang. Egy harmadik lámpája állandóan pislog. Az agyam szét-pattan, úgy rázza a hallgatót.

Egy pillanatra felve körül nézek. Mellettem az asztaloknál nyugodtan ülnek a nők. Csak ennyi: — Centrala. Két gyors kézmozdulat. Aztán újabb: — Centrala. Kapcsolás. Centrala. Kapcsolás. Az én kagylómban már örült zenebana tombol. Szakad rólam a veriték. El, akasszák fel magokat. Le csapom a kagylót. Felugrok a székről. Az asztalnál

minden lámpa ég. Egy kisasszony leül és öt perc múlva már minden szám kérését kielégítette. Velem forog az egész terem. A kapcsolások csendes zaja hallatszik és ennyi: Centrala.

Még beszélni is ráér az egyik kisasszony. — Na látja?! Jó, hogy látja. Éppen maguk, a 38 egyik legidegebb előfizető. Folyton rázza a kagylót és fenyegetőzik feljelentéssel.

— Én voltam...

— És azt kiáltja, majd elcsapat. — Nagysád maga regényt olvas?! — Mondja édes nagysád, miért éppen most társalog az ismerőseivel.

— Én voltam...

— És kiabál. Nem tudja, hogy első a sajtó. Tessék hagyni a privát számokat...

— Én voltam...

— Pedig látja, én kapcsolok rendező. És könyvet sem is lehet behozni. És ismerősökkel sem merünk beszélgetni.

Mikor hallják, hogy én vagyok, a harmincnégy-cas, minden asztaltól felém fordul a sok kisasszony és szűrés szemmel néznek.

— A 38-as tönkretesz az idegeinket. A 38-as rögtön fenyeget. Reám sugaraznak a szemrehányó tekintetek: a 38-as.

Egy kisasszony azt mondja: — Na üljön vissza, próbálja meg, aztán beszéljen.

— Nagysádkám, én nem úgy gondoltam...

— Mit nem úgy, valamelyik nap azt mondotta: — Bőrszató, mi van a 12-49-el. Na látja ugye, hogy mással beszél!

— Igen, hát máskor?...

— Soha többet!...

A nők csendben dolgoznak. Csak az a borzasztó szó kattag és süriődik és odagyűl a magos plafon alá. Centrala... Centrala... Interurban... Centrala... És ráfekszik az agyakra... És döngögi a koponyám falát... És szédült-kábultan, összetépett idegekkel, gyorsan lerohanok az utcára.

Igy történt.

Nem mondom rosszat soha többé a központos-kisasszonyokról...

(i. s.)

SUCHARD
CSOKOLÁDÉ
HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE.

Figyelem!
Mintás
cérna grenadin

méterenként
79 LEI

1 méter mosó selyem minden színben 169 Lei

Renaissance

Bul. Regele Ferdinand 2.
(V. Rákóczi-ut)

A „bolond grófné” hagyatéka

A budapesti királyi törvényszék ma kezdte meg annak a nagyszabású pörnek a tárgyalását, amely néhai gróf Ferri Lipótné, született Wodianer Anna bárónő hagyatéka miatt az örökösök között támadt. Ferri grófné az egykor híres bécsi bankárnak, Wodianer Móric bárónak, volt a leánya és nővére báró Wodianer Albert titkos tanácsosnak, a magyar főrendiház tagjának. A grófné atyja és fivére halálával a hatalmas Wodianer-vagyonnak mintegy felét örökölte, míg a vagyon másik fele Nemes grófnénak, a másik Wodianer-leánynak jutott. Ferri grófné nagy uradalmak, bérházak, paloták, rengeteg értékpapír és műkincs tulajdonosa volt. De mindennek vajmi kevés hasznát tudta venni, mert egész életén át csendes elmebeteg volt, akit Grác melletti kastélyában ápoltak egy gyönyörű tizenhatholdas park közepette, melyet évtizedek óta nem hagyott el, míg vagyonát bátyja, báró Wodianer Albert kezelte.

Báró Wodianer 1913-ban bekövetkezett halálával egyik unokaöccse, gróf Nemes János, vette birtokba Ferri grófné vagyonát s ő gondoskodott az elmebeteg asszony szükségleteiről. Ettől az időtől fogva Ferri Lipótné grófnével az orvosain és ápolószemélyzetén kívül alig érintkezhetett valaki, a rokonok se látogathattak. Furcsa mániáinak, éjszakai ceremóniáinak híre elterjedt Grácban, ahol legendákat meséltek a „bolond grófné” rejtélyes kásátáinak titkairól.

Mikor a szegény öregasszony 1919-ben hetvenkilenc éves korában meghalt, gondnok, gróf Nemes János, a hagyatéki bíróságnál két okmányt produkált. Az egyikben gróf Nemes János volt kinevezve Ferri grófné általános örökösévé, a másikban a grófné neki ajándékozta a Liszt Ferenc-térre levő Wodianer-palotát, összes műkincseit és ékszereit. A törvényes örökösök ezek az irások annál inkább meglepték, mert Ferri grófné szomoró állapota nemcsak a családban, de mindenütt, ahol ismerték, köztudomású volt. Minthogy a hagyaték nagyrésze Magyarországon feküdt, az igazságügyminiszter a budapesti hagyatéki bíróságot delegálta az örökség lebonyolítására.

A törvényes örökösök első kérése az volt, hogy a vagyont, melyet gróf Nemes János birtokba vett, helyezzék zár alá. A hagyatéki bíróság figyelemmel az elmeorvosi szakvéleményekre, el is rendelte a hagyatéki zárlatot, ami ellen gróf Nemes a törvényszékhez rekurált, amely azonban a zárlatot helybenhagyta. Párhuzamosan az örökhagyó harmadik nővérenek, lovag Wachtler Gézánnak gyermekei, báró Bleyleben Péterné és lovag Wachtler Lóthár, előzetes bizonyítást kértek, amelynek folyamán a tanúk egész sora igazolta Ferri grófné elmebetegségét.

Ezután indult meg az örökösödési per, melynek tárgyalását mára tűzte ki Marcell Jenő, ítélőtáblai bíró. A törvényes örökösök képviselőiben dr. Farkasházy Zsigmond és dr. Lányi Márton ügyvédek jelentek meg a tárgyaláson, gróf Nemes János részéről dr. Fratrius József nyitrai és dr. Jobágyi Kálmán budapesti ügyvédek jelentkeztek. A felek kötetnyi periratokat terjesztettek elő, gróf Nemes képviselői pedig halasztást kértek ellenbizonyítékaik előterjesztésére. A bíróság hosszas vita után a kérésnek helyt adott és szeptember 9-ére tűzte ki az ügy további tárgyalását.

A Liszt Ferenc-téri palotára és a híres Wodianer-ékszerekre vonatkozó ajándékozási szerződés érvénytelenítése végett külön per indult meg a felek között, amelyben június 11-én lesz a tárgyalás.

Palesztinai-láz Erdélyben

Sok ezren készülnek kivándorolni. — Beszélgetés az erdélyi Palesztinai hivatal vezetőjével

Az erdélyi zsidóság között egyre nagyobb tért hódít a Palesztina-mozgalom s ma már ezrével, sőt tízezérekkel vannak olyan családok, akik vissza akarnak térni a zsidók ősi új hazájába. A Palesztinába való emigráció ügyeinek irányítását a Zsidó Nemzeti Szövetség Palesztina-ügyszálya intézi. Székely Béla, a Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkára az erdélyi zsidóság palesztinai emigrációjáról a következőket mondotta nekünk:

— A palesztinai emigrációnak a zsidóság évezredek cionizmusától kívül egész természetesen igen súlyos gazdasági és más külső okai vannak. Hozzájárul ehhez, hogy Amerika, amely a zsidóságnak régi menedéke volt, a szigorú kvótatörvénnyel elzárta kapuit. A kolozsvári Palesztina-hivatalhoz naponta átlag nyolcvan-száz család fordul felvilágosításért s bátran állíthatjuk, hogy rengeteg Erdélyben az olyan zsidó család, mely a kivándorlás gondolatával foglalkozik. De a nem zsidók is igen sokan jelentkeznek. Így a resciai sváb munkások körében egy időben valószínű Palesztinai-láz volt. Kuriózusmódon felemlíthetem, hogy egy nagyszabású román faluból — tán éppen Goga szülőfaluját — sok aláírással levelet kaptunk, a melyben román földmivelők kéri, hogy „vigyük ki” őket Palesztinába.

— Amíg a múltban többnyire a teljesen vagyontalan zsidó rétegek akartak kivándorolni, most a jelentkezők legnagyobb részének vagyona van, sőt többen vannak, akik egyenként milliós vagyont is akarnak befektetni.

— A Palesztinába való kivándorlás, természetesen, igen körülményes. Az országnak mindenkiféle tökésekre van szüksége s ezért az angol bevándorlási törvény szerint, — Anglia Palesztina igazgatására a Népszövetségtől huszonöt év tartamra mandátumot kapott s így a szent föld most angol közigazgatás alatt áll. Certificate nélkül mehet ki, partraszállásakor legalább ötszáz fontot fel tud mutatni. Azok kiválogatása, akiknek ötszáz fontjuk nincsen, tehát bevándorlási engedélyre szorulnak, a legnagyobb gondossággal történik, a legszigorúbban annak a szempontnak a mérlegelésével, hogy oda egyetlen „felesleges” ember, kaland, vagy meggazdagodási vágyból ki ne menjen. A kivándorlást tehát ennek az épülő, a legelőrehaladottabb szociális belátás szerint épülő országnak gazdasági felvevő képessége állapítja meg. Certificateot csak az kaphat, akire az országnak szüksége van. Külön kategória alá esnek a „chalucok”, azok a fiatal emberek és leányok, akik önfeláldozó pionírmunkára mennek, akik a mocsarakat csapolják. Ezek különben a legteljesebb közösségben élnek és egy hatalmas munkásszövetkezetet alkotnak. Most Erdélyben is felállítják a chaluc-szervezeteket és a minta-farmon, ahol előbb két évig tanulnak, pár héten belül megindul a munka.

— A Zsidó Nemzeti Alap az erdélyi zsidóságnak egy nagy földterületet bocsátott rendelkezésére. Ezen már megalakult az első palesztinai erdélyi falu, egyelőre

negyven családdal. Egy új kolónia, melynek földterületét azonban a telepesei megvásárolják, az erdélyi faluét örök birtokba kapták, most van alakulóban.

— Különböző most Nagyvárad közönségének is alkalma lesz azt a gigantikus munkát megismerni, mely a zsidó nemzet otthon építésével folyik. A most bemutatott Palesztina-film izgalmas képét nyújtja a mai Palesztinának.

Szürme, ruha, szőnyeg megóvó

Strada Ciorogariu (volt Uri-utca) 4. sz. alatt **Lechner József** szücs mester. Tűz, betörés ellen biztosítva teljes értékben. Saját érdekében mindenki írassa a jegyre a beadott tárgyak értékét.

Legolcsóbb nyári vacs ora

a Kemény-féle huskonzerv, májpástétom, hasché, guiyás, frankfurti
Kapható 1/8, 1/4, 1/2, 1 kg. dobozokban minden jobb fűszer és csemege kereskedésben

Képviselet viszonteladók részére

Klein Ödön

Oradea-Mare, Str. Petru Maior (Ör-u.) 7.

Feltűnő árleszállítás! Haas Lipót

Linóleum

Gyári fölerakalában

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5

Telefon 4-63

Viszonteladók nagy árkedvezmény

Lerakatok:

Timișoara, Bulv. Reg. Ferd. 7.
Cluj, Str. Universității No. 1.

Lertől

gummi kabátok Férfi és női — 875.—
díval fazonban prima gumizással

Szövet felsővel felöltőszertű angol gumizással 1600

Viaszos vászon asztalterítő szebbnél szebb mintákkal — 80.—

Futó szőnyeg prima minőségű méterje .. 102.—

Ebédülő szőnyeg nagyon szép mintával 200×300 .. 1350.—

Linóleum futószőnyeg méterje 150.—

Linóleum ebédülőszőnyeg 200×250 1060.—

Linóleum padlók bevonásához 200 cm. széles .. 425.—

Olomantakaró 160—300 .. 1650.—

Bőrvásznak kárpitosok és kocsigyártók részére erős minőségben 145.

„CHIC”
áruház

Bul. Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 7.
FÉRFI FEHÉRNEMŰEK
legszebb kivitelben készülnek

Karácsonyi püspök német származásra vezeti vissza a székelyek eredetét

Néhány héttel ezelőtt jelent meg és akkor a Nagyvárad is foglalkozott dr. Karácsonyi János püspöknek az Ős-magyarok történetéről írott könyvével. Megállapította Karácsonyi János, hogy a magyar, mint népcsoport, az eddig uralkodott történelmi korszakokból, sohasem volt ázsiai nép.

Nem kevésbé érdekes történelmi értéke jelent meg nagynevű történészünk mostanában Kolozsvárott is. Ez újabban munkájában Karácsonyi János a székelyek származását és a székely-magyar rokonságot kutatja, mindenesetre frappirozó, érdekes szemszögből. Leszögezi Karácsonyi, hogy a székely eredetileg nem hun, hanem germán származás. Ertekezését azzal vezeti be, hogy a tizenkettedik és tizenharmadik századból való kútfúrások (mint az a Béla jegyzője, IV. Béla és Ottokár király kancellistái) az akkori magyar területen lakó népek között már élesen megkülönbözteti a székelyeket a magyaroktól. Majd fölteszi a kérdést Karácsonyi, hogy a székely, ha nem hun, hogy nem magyar volt? Lehetetlennek tartja, hogy a hun nép töredékei a magyarhoz hasonló nyelvet beszéltek volna a tizenkettedik és tizenharmadik századokban, amikor például a szintén az ugortörzsekhez tartozó nép, a kun ugyanakkor a magyarunkot így mondotta:

„Bezem atamaz, kim szenükte.”

— Mennyivel elűt ez a kun beszéd — állt fel Karácsonyi János — a Miatyánk még az 1300-as években használatos magyar formájától is!

A negatívumok taglalása után Karácsonyi füzeté levezeti a székelyek származását. A germánok keleti ágához tartozó gepida-nemzet Krisztus után a kétszázötvenhetedik év táján költözött át a felső Duna mentére. Attila idejében a gepidák voltak a hunok leghívebb szövetségesei s

a katalaunumi ütközetben legvitézebb fegyvertársai. Attila halála után azonban a germán-szövetség a hunokat kiszorította a Duna és Tisza mentéről s helyükön nemrég fegyvertársaik, a gepidák alakítottak századokig tartó hatalmas országot Tiszán túl és Erdélyben. Néhány századdal később a népvándorlás zivatarában a gepidákat az avarok, majd ez utóbbiakat Nagy Károly császár törte meg. A magyarok bejövetelekor az egykori avar-birodalom irrtóatosan elpusztított területein még megtalálták a gepidák elég jelentős töredékeit. Ezek a gepida-töredékek voltak a későbbi székelyek és Karácsonyi János az összehasonlító nyelvtudomány segítségével számos oly székelynek tartott helységnevét eredetileg vezeti vissza a gepida-germánra, amelynek hun-magyar eredete első pillántra kétségtelenné tetszenék. (Ostor-mány alighanem a német Sturman, Vácmány a germán Wichmann-ból keletkezett.)

A székelyek ősei még a tíz-tizenkettedik századokban is gepida-nyelven beszéltek. Némely tekintetben igaz csak így III. Béla jegyzőjének az az állítása, hogy a gepidák Attila népe voltak. Attila alatt harcoltak ugyan, de a hunoktól úgy fájlag, mint nyelvíleg nagyon elütöttek.

Hogyan olvadtak be később fájlag és nyelvíleg a gepidák a magyarságba, arra vonatkozólag Karácsonyi magyarázata az alábbiakban foglalható össze:

A székelyek ősei 896-ban bizonyos feltételek mellett hódoltak meg Árpád fejedelemnek, aki nekik bizonyos kiváltságokat s a magyaroktól eltérő előjogokat adott. A privilégizált székelyek közé Moldvából, Bukovinából, de különösen a Teszkes-közéről és Dunántúlról, ahol a népesség sűrűbb volt mint Erdélyben, főleg magyarok vegyültek nagy turnusokban. Erre magyarázható az is, hogy a székely nyelvírásban legalább tizenkét olyan ma-

gyar tájszólás található ma is, amely Magyarország különböző területein szintén felfedezhető. A székely földeken nagy tömegben dolgozott az odahívott magyar földmivelő nép, különösen akkor, amikor a székely férfi távol volt otthonától és harcolni kényszerült. A magyar elem így előbb beszűrődött a székelybe, majd házasság, szaporodás útján teljesen nyelvbe olvasztotta azt. Az asszimiláció oly gyorsan haladt, hogy az 1600-as évek elején körülbelül tízezer, névszerint fölörölt székely-földi lakos között egy sincs idegen nevű, még szász, vagy román sem, hanem csak mind színmagyar.

Karácsonyi János érdekes történeti értéke ezekkel a sorokkal fejeződik be:

„Elég volt bebizonyítanom azt, hogy a felvetett kérdésre: Attila népe voltak-e a székelyek? ezt kell felelnünk: A régi székelyek ősei, a gepidák. Attila népe volt, de a mai székelyek csak székely-kiváltságokkal élő magyarok. Ez nem hun, nem is gepida, hanem Árpád népe volt.

Izgalmas revolveres hajsz a egy milliárdos lopás tettesei után

Budapestről jelentik. Vasárnap éjszaka, 12 óra tájban izgalmas revolveres betörőhajsz volt Kispesten. A Szigeti-detektívcsoporthoz egyenlőre öt nap óta keresik a tetteseit annak a vakmerő betörésnek, amelyet Földiák Miksa né Liptókerület 16. szám alatti lakásán követtek el, amikor is 700 millió korona értékű ékszert és 200 millió korona értékű dollárt, szokolt és svájci frankot loptak el a tettesek és vittek el egy fekete bőrtáskában. A detektívek a nyomozás alkalmával rögtön megállapították, hogy az egyik tettes Földiák eselédleánya, aki Molnár Mária Katalin névvel szegődött be Földiákékhöz, de akinek az igazi neve Farkas Anna és hűga annak a Farkas Lászlónak, aki mint a Pesti Kereskedelmi Bank altisztje nemrégiben a fiát becsempészte a bank páncél-

Csizmavásár

Írta: Pálffy György-Gulácsy Irén

Ősszel, télen: csak a liba meg a cigány győzi a mezitláb való életet. Csizma dukál s ilyen időkhöz s ez legjobban vásárok zerezhető meg. Őszi vásárok pedig.

No, nem éppen mindég szükség a magyarázatára a dolognak. Van úgy, hogy például itt Kutásó-Börösök uram esetében. Nem magának veszi a csizmákat, nem is a fiának: az keressen ávalót, ha feszíteni akar! Hanem az unokájának szánva őkegyelme, az elsőnek, bizony!

Ákarmilyen nagyon is szeresse valaki a saját gyermekét, az unoka, az csak az igazi! Azt lehet temértelem mód kapatni! Hozzá Börösök uraméknál soká is váratott magára a kópé. Előtte folyton lányok jöttek, míg majd nagykésőre beállt a gyerek. Már akkor megfogadta Máté gazda, hogy sarkantyus csizmát kerít neki, amint annyira növekednék, hogy fel is bírja húzni magának.

Hát ennek ideje támadott mostan. Hat esztendő s a fiu, bár, aki így látná, elég ha négyet adna neki. Hitványka jószág, volt úgy, hogy el is siratták már. De azért csak megmaradt, hálistennek. Majd no...! Jobban füst a csizmaéskával!

Am a csizmát venni is tudomány! Szakértelem szükségeltetik hozzá. Nem is kicsi: nagy! Ifjabbik Kutásó-Börösök mégis elegendő bizalmat érez magában a nehéz feladatra. No, meg kell adni, van ebben valami fölöttébb természetes dolog. Az ő fia a Dani gyerek, aki így a csizma vétellel első lépést teszi a nagyvilági életben. Minek végette ifjabb Börösök odaszól a készülő apjárának:

— De csak nem jó dolog lenne abból

tudja, ha kend indulna vásárlani. apám! Mert iholis, nem jártas kend már ebbe az újvilági fufangériákba, — becsapiák kendőt!

— Hány párral vöttél több csizmát, mint én, hecsak...? — Fortyan föl Máté gazda és addig bizony, hogy zivatar támad a szóbeszédéből. Teca asszony is belémártakozik a fejdőzsája megül, tartván — mint illik — erősen az ura pártját. Erre vilámlik, arrolfelöl dörög, ám mindez hasztalan. Mégis csak idősebb Máté az, aki befogja a lovakat, négyre kelvén az idő. Egy esetlebb formájú malac a kocsi farába: ebből kerül ki a csizma ára. Mióta a világ világ, mindég ennyi volt az.

Pénz ellenben nem kell veszedelemnek. Részint elcsorhatnak — lévén ilyen helyt sok a félkék-kalmár — de meg nem mely italozások szempontjából is ami cigánnyal súlyosbítottak így vásárok. A veszedély pedig nem ilyen korbéli embernek való már.

No, minekutána ennyire volna Börösök uram, gondolni lehet az indulásra. Egy óra a tetthelyéig, komótos menetben. De hát: mire is az a nagy sietség...? Nem lett boldogabb a magyar, mióta vasparipával toldotta meg a maga igyekezetét! Hatra csak beér. All már akkorra a vásár eleje. A vásárosok kirakodtak még az éjjel. Hagyján a kirakodás! Am amíg elkészül a sátor! Akkurátus építmény az. Gondot ad, mire úgy áll, ahol épp állnia kell. Szél meg ne dűthesse, szemrevaló mód mutatkoznak benne a portéka, — pénznek-minek biztos helye adódik.

Ecélből majszt uram még estve lecövekezi a karókat. Furkóval megdöngöltetik a föld, amajd csak azután következnek a ponyva fölfejtése. Ez többféle. Régebbivásu mestereknél szurkozott zsákvá-

szon a lényege, míg ez a mostani fiatalág inkább a gumilásztit kedveli. Bátor: igen egyre megy. Mert ha úgy tetszik Istennek, hogy esőt küldjön e napon, egyaránt ázik a vásáros szurkozott ponyva, valamint gumilásztit alatt. Mert az eső nem nézi a ponyvát, hanem besrégell biz az, az oldalaknál is.

Am erre nincs ma kilátás. Ragvog a kelő nap, akár egy nagy borbélytánvén az égen. Tetszetősen meg-megvillanik a rúd panyókázott csizmákon. A testi-holminknak vagyon legfőbb keletje. Megoszlanak itten. A rőföst fehérré lepi el, míg szűrszabót és vargát jobbaninkább emberek. Etajit tünik fel Kutásó-Börösök uram alakja is. Végdöcökél a csizmadia-soron, látvást mintha minden ok nélkül mivelné. Szemreveszi előbb az egésztest. Am hiába, a tápai mester — Kenderesi uram — ezidőtájt is csak eluljár. Megállapítható ez. Minek-okából beköszönt Máté a majsztternének:

— Adjonisten, — mondja.

— Kendnek is bátyámuram, — így a felelet. Bár az nem volna okos, ha elbizná magát valaki erre a szivességre. Mert így vásárok kisjancsipistát is meguralják. De ez mindkét részlől bölesen tudatik.

— Mi kéne bátyámuramnak?

— Hát, — nyújtja Máté megfontoltan — kéne egy olyan tudja... No, nem derül ki nyomban, hogy milyen. Előbb a zsebben kell vizsgálatot tartani, hogy hol is van csak az a darab kocmadzag, amin a mérték lemintáztatott. Megkerül, megvan. Lógatja Máté, akár valami diadalmi jelvényt.

— Ehol e! Ilyen a hossza, mögen ilyen széles lögvik!

Rázódik a spagét. Majsztternének csupán egy szemvillanás ára, már mondja is:

— Ott kereskedjék bátyámuram a rud végén!

Megszűnt a délamerikai kivándorlás Biharmegyéből

Nem ül fel a nép a kivándorlási ügynököknek

Egy esztendő óta folytat harcot a jószág és a kivándorlatható vállalatok ellen, amelyek gomba módra lepték el Erdély megyéit. Számos cikkben próbáltuk mi is megvilágítani azt a hatalmas apparátust, amely nagy tőkével dolgozó kivándorlási akció, amelynek, sajnos, kezdetben nagy eredménye volt és számtalan magyar családot juttatott a délamerikai gyárak vagy bányák termelői, őserdő irtók embertele karmába. Valóság, hogy felvilágosító cikkeink számos családot visszarettenített a kivándorlástól, de a tömeg inkább ült a nagy hanggal s még nagyobb felfutással dolgozó ügynököknek. Egyetlen reményesség volt, hogy minden ellenőrzés és őrködés kijátszásával csak tudnak hirtelen juttatni sorsukról a kivándorlathatók szavai fogják vissza rettenteni a tömeget szándékozók. Ehhez azonban kellett. Hónapok hosszú sora kellett ahhoz, hogy az Océanon túlról a jövő üzemekből a falvak lakossága is meglássa az emberi nyomor és szenvedés riasztó képét és tisztába jöjjön azzal, hogy emberkereskedők karmai közé kerül, mielőtt elhagyja szülőföldjét, hogy a délamerikai gyárakban is csak pusztulás és nyomor vár rá.

Nagysegítségre volt s van ma is a haziliában megjelenő „Délamerikai Magyar Ujság”, amely felvilágosító cikkeivel óvott mindenkit az odautazás-

Végre most más értesülésünk szerint a falvak népe felvilágosodott, a kivándorlatható hajóársaságok ügynökei üres kézzel jönnek be a magyar falvak józan népe

közül. Nem képesek már hónapok óta egyetlen kivándorlatható hajót sem utra bocsájtani és azok is, akik elutaztak, valamely kikötőben kell heteket tölteniük, míg esetleg valamelyik hajó szánalomból felveszi a visszatérni már nem tudó, minden élelemből, pénzből kifogyott gyermekes családokat.

Észak-Amerika pedig tudvalevően tömegesen olyan sulyos szabályokat állított a kivándorlathatók elé, hogy az odaváló kivándorlás is teljesen megcsappant. Sulyos ezrek költenek némelyek, tudunk 70-80 ezer lei kiadásról is, hogy Észak-Amerikába utlevélet nyerhessenek, azonban végül is eredménytelen marad minden kísérlet és odavesznek a vagyonnak is megfelelő előzetes költségek, amit az utlevél szerzőknek kellett fizetniük.

A kivándorlási ügynökök próbálkoztak s még próbálkoznak Kuba szigetére való szállítással, azzal kecsgetve az embereket, hogy onnan könnyen jutnak át Észak-Amerikába. Az így megfogott szegény emberek után járó jutalék viszi erre az ügynököket, azonban a Kubából érkezett levelekből is már tisztában van a nép, hogy ez az állítás is csak csalétek, mert a határokon való átszökés életveszedelemmel jár és rablóbandák raja áll a határon, amelyek egy kalapért is legyilkolják a szegény védtelen embereket s a határt képező folyókba dobják. A hatóságok próbáltak védelmet nyújtani, de a folyókon uszó holttestek s a partra vetett hullák bizonyítják a „Délamerikai Magyar Ujság” híradásai szerint, hogy a rablókat a pusztaságokon eredményesen kiirtani

nem tudják, tehát figyelmeztetéseket ragasztottak ki, hogy a határon ne próbálkozzék senki az átszökéssel, mert a vezetőnek ajánlkozó emberek kegyetlenül legyilkolják őket.

Csak az a sajnálatos, hogy sok száz család kellett áldozatul esson Erdély népéből, míg végre több mint félszázad után eredményt értek el népünkkel előre megirt jóakaratu figyelmeztetéseink.

* Dr Rác Szanatórium és Gyógyfürdőintézet Nagyvárad, Str. Pr. Carol 7. Vízgyógy, szénsavas, villany, fény, hő, beléggző curáival gyógyítja az ideges, kimerült, fej, szív, gyomor, bél, vese, tüdőbetegségeket. Hízó és fogyókurák. 10 gyógymód 300 leitől kezdve. Szoba pensióval napi 300 lei.

* Saját érdekében nézze meg az újonnan berendezett Bleier áruház kirakatait Sas-passage.

Különleges ujdonságok u, m.: etamin, eponge, nyerselyem, divat-creppek, gyönyörű nap- és esőernyők legolcsóbban CZILLER IMRE nagyáruházában szerezhetők be.

* Kesztenbaum Juliska fűzőszalonjában, Rákóczi-ut a legfinomabb kézzel himzett női fehérnemű kapható.

* Mosdóshoz, fürdéshez minden jóízű ember Brázaý kölni-vizet használ, mert pompás, decens illata folytán rendkívül népszerű, éppen ezért mindenütt kapható.

* RITA UJDONSÁGAI FELTÜNŐEK Teleki-u. 24.

* Igunk kizárólag Dreher-Haggenmacher sört! Mindenütt kapható már!

Az iskolai év végén

Néhány hét múlva beszámolnak az összes iskolák kapui. Ilvenkor különösen érzékenyen vesznek búcsút az iskolától azok a diákok, akik többé ebbe az iskolába nem térnek vissza. Alább mutatjuk be aneolog izr. elemi iskola IV. fiú osztályának növendékeit, akik jövőre már a liceum padjaiban fognak ülni.

Felső sor (balról): Stern György, Fischer Tibor, Fehér Márton, Steiner István, Sebestyén Dezső igazgató, Róth György, Szántó Tibor, Grósz Pál, Vezér László, Noth Andor.
Második sor: Deutsch Imre, Friedmann István, Fischer István, Tarsoly Ferenc, Ritter Imre, Judovics Miklós, Gesley István, Vajda Pál.
Harmadik sor: Ney György, Weisz Imre, Faragó György, Hegedűs Boldizsár, Nagy György, Barna György, Hormann Tibor, Stern György, Klein Lajos, Geldberg Sándor.
Alsó sor: Stein Endre, Rosenbluth Andor, Orbán Sándor, Nussbaum Pál, Verő György, Kohn Pál, Erdélyi István, Köhalmi József, Virányi Károly.

Járványfészkek az utcán

III.

Arra hívják fel figyelmünket, hogy a Berkovits Ferenc-utca végén, ott, ahol a Béla-kert feljárója van, egy békástó andalító hangvedsenye ringatja a lombba a környéket. Csakugyan, ott egy tó van. Amelyben naplapi dísznők fettegnek, este a békák brekegnek. A vizet az államvasutak töltése szolgáltatja. A vasut ugyanis a töltés biztosítására egy partvédő művet készítettett s a hegyről lefolyó vizet leengedi a ligetre. Mit törődik vele, ha a víz megáll, elpocsolyásodik s az üdülőhely közvetlen közelében megfertőzi a levegőt. Ráeresztik a parkra a vizet, ott van a környék által odahordott szemét, abból s a pocsolyából szép kis illat keletkezik. Alattában a környék régi szép szokása, hogy a szemetet, tollat, romlott dolgot vagy a ligeti többa eresztik, vagy a most leírt pocsolyához teszik. Aki ezen megbotránkozik, az nem tiszteli az ősi szokásokat.

A Pál-utcán, ahol a Városliget-utca szegi át, volt egy csatorna 2 aknával. Az egyiket felbontották, elvitték a Görbe-utca, a helyét azonban elfelejtették betömni s kikövezní, ami megesezt, a vízvezeték üzemmel. Itt aztán van egy szép pocsolya. Ezenkívül az a kis baj esett, hogy a csatorna szája 30 centiméterrel magasabb, mint a folyóké, aztán hogy kapaszkodják fel a víz a csatornaszájba. Mit tesz a víz? Pocsolyává ernyed a hiábaváló küzdelemben. A környéken rettenetes a bűz, onnan ered ez, hogy a szomszéd házak klozetjeinek víze ideömlik, sőt a Pál-utca 3. számú ház istállójának csatornája is ideömlik ha a medence megtelik. Az élet aztán igazán szép e helyen.

A Sztarovszky-utcaról is kell beszélnünk, mely egyik legszebb utcája volna a városnak és fekvésénél, irányánál fogva már régen megérdemelte volna a „körút” elnevezést. A ki a fő-utcaról kiindul s a pénzügyi palotáig eléri, az árnyas szép gesztenye soru Sztarovszky-utcán végig sétál, a Tiszta Kálán-téren és Ezredévi Emléktéren át, egy körsétával ismét vissza érkezik a kiindulási ponthoz, a fő-utca, illetőleg a Bémer-térre. Nagyon-nagyon sokan teszik meg ezt a körsétát.

Itt, fájdalom, a sétáló nem épül, nem erősögesedik a látottakon és a tapasztaltak dolgokon.

Az utcába lépve, a Popper-házak egyikében lévő Gerber-féle kocsigyárból 2 lépcsőre a fő-utca-tól szabadon folyik a járdára a vizes lé, olaj, benzín és egyéb szennyvizek, száraz lábbal, világos cipőben és nyári toilettében a ruházat épségben maradásával ott elmenni nem lehet.

A 27. szám alatt, ahol a házban nincs kivetető csatorna, szintén állandóan a járdán folyik ki a szappanos lé, kékítő víz és más szennyvizek; ebben a házban állandóan nagymosás van.

A 25. számú házban vezet ki egy folyóka és állandóan rajta folyik valami vedlett nagy lemez, de a folyóka széle be van omolva, a vaslemez be van görbülve úgy, hogy a folyókába szorult az összes mosogató lé, zöldség maradék és karalábé főzelék úgy, hogy rémséges bűz van a ház előtt annál inkább, mert ebben a házban valami „heggesztő telep” van a pincében és állandóan carbid és szén-gáz tolu az utcára. Aki aztán véletlenül a ház e’ötti folyókát fedő vaslemezre lép, annak ruhájára és cipőjére jótéle zsíros keverék spriccel föl!

Ezekkel a házzal szemben az irgalmas rendnek egy téglafal kerítése van, mely a pénzügyi palota hátsó vasrácsos kapujánál bizonyos dolgok elvégzésére igen alkalmas szögleteset alkot. Nevezük talán ezt „nappali (mert nem éjjeli) nyitott álló fűszéknek, egészségügyi vízbűntetés nélkül.” Minden ügyes-bajos ember meg asszonyt itt áll meg és gugol le, halaszthatatlan dolgát elvégezni. A Calvin-utcai iskola, továbbá a Stark-iskola növendékei épülnek. Az fűszékben is talán említeni, hogy rémséges bűz van a sarok tájékán.

Ezek első pillanatra talán a szép érzékünkkel jönnék összeütközésbe, de ha szigorúbban ellenőrzük a dolgot, bizony tal fog tűnni, hogy a köztsz-

tasággal és közegészséggel is összeütközésbe jövünk, ha ezt figyeljük.

Végül ide tartozik az is, hogy az összes tehertöcsi forgalom a vasut felől: a Sztarovszky-utcán bonyolítottatik le (a fő-utcán hajtani tehertöcsnek nem lehet), mért van tehát az, hogy mégis ezt az utcát locsolják a legmótosabbban. A Sztarovszky-körút (mert körút) poros, nagyon poros, pedig az a kis öreg utcaseprő bácsi nagyon szorgalmasan söpör, porfelhőben úszik az utca, mert előbb nem locsolják föl, mielőtt söpörne.

Itt említtük meg, hogy a város műszaki hivatala figyelemmel kísérve cikksorozatunkat, két esetben gyors intézkedést tett s a hibákat kiküszöbölte. A Virág-utcaiban a veszélyeztetett vízcspont befedte, úgy, hogy most a közlekedést nem akadályozza, a Kereszt-utcaiban pedig szemét tartott egy mérnök s az előjáróság egyik főtisztviselője, hogy a klozetnek a nyílt utcára való kibocsátását be-szintesse.

Tizenegy éves hegedű virtuóz...

Előttém áll egy pöttöm kis emberke és nagy mesterekre emlékeztető biztonsággal kezeli a hegedűt: a kicsi hegedűből pattogva sikít elő Hubay második mazurkájának édesbus, kedvesen megkapó melódiája és én nem tudom, mit csodáljak előbb, a füstös képi kisgyereket, vagy a szívet üdítő muzsikát...

Dula Andor első gimnázista tizenegy éves székelvudvarhelyi gyerek. Nagyapja, apja híres cigányprimások és két év óta a legkisebb Dula is kész muzsikussá képezte magát. Nagyrésze van ebben Poltermann Arankának, ki két év óta nagy buzgalommal oktatja Dula Andort. Tizenegy éves hegedű virtuóz, a csodagyerekeknek abból a fajtájából, kik affektálás nélkül érzik és tudják, mit csinálnak.

Ha Dula Andor Angliában vagy Németországban születik, ma világhírű mesterek oktatnák e ritka tehetségű kisgyereket. Így lehuza őt is a magyar átok, a szegénység, mikor repülni kellene tehetsége szárnyán, visszarántja a muzsika gyönyörű világából a nincstelenség. Szülei szegény emberek, Paulini Lilly, nagyváradi uriaszonnv tölti be a mecénás szerepét és segíti át Dula Andort a kisebb anyagi nehézségeken. Ugyancsak Paulinén mutatta be Dula Andort a nemrég Nagyváradon koncertező Hubay Jenőnek. Pár darabot játszott el a világhírű mesternek, aki elragadtatva kapta ölébe a kis művészt és összecsofolta.

Hozzák fel hozzám ezt a gyereket — mondotta Hubay — én akarok vele foglalkozni és tanítani. Ilven tanítványom még kevés volt.

Az anyagi bajok áthidalására Dula Andor koncertet akar rendezni Nagyváradon, mielőtt Budapestre indul. Mi hiszszük, hogy Nagyvárad társadalmi el fog jönni meghallgatni Dula Andort, amikor egy ritka művészi eseményen kívül egy ragyogó pályafutás előtt álló művészgyereken segít.

Egymásután játsza a nehéz hangverseny darabokat. Berliot Z. koncertje, amelyben bő alkalom nyílik a zenei technika bemutatására, majd Wieniavsky híres „Legendája” következik a kis házi koncert műsorán. Felejthetetlen volt.

A sápadt vézna kis gyerek hajlong, forr a zene ütemére, kondor fekete haja szemébe lóg, kacag a szeme is, amelyben különös értelmesség sugárzik. Édesanyja — egyszerű csendes asszony — könnyezik, míg fia csodálatos hangokat csal elő a he-

gedűből. Talán arra gondol, hogy a háromgyedűs hegedű kicsi már a fiatalnak, nincs pénz egy másik hegedűre, vagy a boldogság csal könnyeket, anyai jószágot leheli szemébe... Egy biztos, Váradból ad valakit a világnak; Dula Andor megy előre szép jövője elé, szíve huzavissza a napsugaras Hargitta vidékére, a csikihegyek tündöklő világába, de ő itt irt vert gyökeret Várad különös, élő, érlelő atmoszférájába, ahonnan annyi indultak el — szegényen — így, mint Dula Andor messzire, igazi művészetet terjeszteni...

(b. gy.)

Villamos főzők

vasalók, ventilátorok és szerelési anyagot legolcsóbban beszerezheti FRISCH-nél, Avram Iancu (Kossuth u.) 1

SALON CHIC

SAS-PASSAGE

Női kalapok

Mindenféle kalapok-
lékek nagyáruház.

NAGYBAN ES KICSINYBEN

Fürdősapkák, fürdőkalapok és fürdőcipők

legújabb divatuak érkeztek a Barna Illusztrátorban (Savoly) Bwdul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 2. szám Bazar-épüle

Esőernyő

legolcsóbb a készítőknél

Rosenberg Testvérek

Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)

Behuzások gyorsan készülnek.

Asztalos munkák

a leggyorsabb kivittől a legdiszesebb kivittől vitelig jutányos árak mellett készítek.

BOGYE ANTAL asztalos.

Strada Cuza Voda (Szacsvai-utca) 63. szám

Gyermeksokni, trikó, harisnya

kezttyi, csipke, szalag, himzés, rövidáruk Olcsó árak! Szabókélekek. Olcsó árak.

Kék * Csillag Aruház

Piața Unirii, volt Szt. László-tér

Lüster, ruhavászon és öltöny

szövet különlegességek legolcsóbban

Székely posztóruhájában szereshetők be.

Strada Avram Iancu (Kossuth)-utca

5

Nyers selymek minden színben	— — —	169 Lei
Grenadinok minden színben	— — —	79-98 L-ig
Francia delainek	— — —	56 Lei
1 méter francia crepon	— — —	38 Lei

Szövetek, selymek, vásznak, siffonok, mosókreppek, linoleumok, szőnyegek, a legolcsóbb árban

MISSIR FIL & COMP

cégnél szereshetők be.

Edekes tárgyalások a bíróságoknál

A nagyváradai büntető járásbíró előtt június 9-én kerül tárgyalásra a Banca Frontiera keltetése Waldner Mór ellen rágalmazás miatt. Waldner ugyanis egy levélben azt állította, hogy 70 ezer lejt, amelyet egy devizaügyletből kifizetett átutalt Bukarestbe, a bank nem adta el.

Június 11-én Athanasiu bíró tárgyalja Morár György rendőrspektor ügyét, akit dr. Pop Sándor ügyvédjelölt jelentett fel hivatalos határral való visszaélés miatt. Az eset a Partien Grillben játszódott le, ahol Morár György megkínálta egy pohár borral dr. Popot, amit az elutasított elfogadni és meginni. Ebből eredt az ügy, amelynek tárgyalására igen sok tanút jelentettek be, köztük Seles Gábor katonai ügyi főadót s Dinu Aurél tártulajdonost.

Zilahy Irén feljelentést tett házigazdájára, Landel Simon ellen rágalmazás miatt, mert terítette azt állította a házigazda a házmester előtt, hogy ő és édesanyja férfiakat fogadnak lakásban. A per kedden kerül tárgyalásra, Zilahy Irén lakásügyében Tripsó járásbíró helyi szemlélet tűzött ki, amelyen a lakásháborús körülményeit veszik vizsgálat alá.

rendszeresen dobálják kövekkel a gyorsvonatot

A Kolozsvárról éjjel 10 óra 30 perckor induló és hajnali 5 óra 30 perckor Nagyváradra érkező gyorsvonatot tegnap éjjel Brátka László külső váltója közelében ismeretlen tetűsek megdobálták. Egy hatalmas kődarab gyors első osztályú fülké ablakát zúzta be. A 5. és 6. brünni cseh ur ajkára vágódott, az utasok közül pedig a telt kupé minden utasának az arcába csapódtak. Ugy elborították a kocsi belsejét, hogy a takarító asszonnyal kellett kisépértetni a szilánkokat. Komolyabb sérülése szerencsére ez alkalommal senkinek nem történt. Az utasok nem rántották meg a féküket, mert az első pillanatban tisztában voltak azzal, hogy suhanc csinyról van szó és irrvendtek, hogy a szemök ép maradt, de főképpen annak, hogy nem a szomszédos fülkébe repült a kő, ahol egy halálosan beteg fiatal román férfit szállított a felesége, mint ő mondogta, haza meghalni. Erre az emberre, akit a mentők az ablakon át tettek be a kocsiba, végzetes lett volna a merénylet okozta ijedség.

A kalauzok kijelentették, hogy már harmadik nap dobálták ezen a ponton ezt a vonatot. Hogy a többi éjjeli vonat is dobálták: nem tudják. Néhány nap előtt három ablakot zúztak be egyszerre a vonalnak ugyanezen a pontjain, amikor könnyebb sebesülések szintén történtek. A kalauzok bejelentették az esetet a nagyváradai állomáson. Tegnap éjjel történetesen egy vasúti főfelügyelő is utazott a vonaton, aki a bezúzott fülké utasai közül Téglás Jenő fogorvos és neje és Perédy György nagyváradai újságíró nevét tanuként feljegyeztette.

A kalauzok véleménye szerint a dobálás Brátkanál rendszeresen látszik és minden valószínűség szerint állatokat legeltető suhancok szórakoznak a vonat megdobálásával, akiket már próbáltak megfigyelni, de a kivilágított robogó vonatról a sötétségbe takaródzó merénylőket nem láthatták meg. A CFR kolozsvári üzletvezetősége a csendőrséget érélyes nyomozás bevezetésére kéri fel, amely rövidesen befejezi a merényleteket.

Villamos világítás,

házcsengő, telefon, villamhárító-szereléseket és javításokat legolcsóbban eszközöl.
FRISCH Avram Iancu (Kossuth-utca) 12 sz.

Nap- és esőernyők
melyeken leszállított olcsó árban kaphatók
Blum Vilmosnál
a Körösparton

Trockij bejelenti Oroszország igényét Konstantinápolyra

Oroszország expanziós törekvései mindaddig csak a szovjetekkel határos államok nyugalalmát veszélyeztették. Az utóbbi időkben azonban egyre sürűbben észlelhetők olyan tünetek, amik ellen Európa hatalmainak kollektíve kell protestálniuk. A szovjet vezető államférfiai harcias szándékaiakat hovatovább az obligát burkoltság kétértelműségei mögé sem tartják szükségesnek rejtetni. Trockij a Reuter ügynökség legfrissebb jelentése szerint Pódszolszkban tartott olyan beszédet, aminek eleme nem csupán Románia és Lengyelország, de egész Európa számára a legmeztelenebb provokálással egyértelmű. Aki ezt a beszédet olvassa, elképelve látja, hogy a szovjet imperializmus egyenes és változatlan továbbfolytatására törekszik a legcárabb politikának: Konstantinápoly felé. Ezt a nyílt és veszedelmes agitációt a világ békéje ellen addig kell minden rendelkezésre álló eszközzel megakadályozni, hogy a nagyhatalmaknak, elsősorban a Trockij beszédében aposztrófált Angliának és Franciaországnak, mielőtt az orosz kísérlet a

fenyegetésekből valóssággá inkarnálódhatna.

Az új devizarendelet végrehajtása Nagyváradon

A kormány devizarendeletere, amelyet a Nagyvárad mai számában közölt, a nagyváradai kereskedők között riadalmat keltett. Ugy tekintették a rendeletet, mint újabb attakot a kereskedelem ellen, amely megátalja a szabad forgalmat s mérhetetlen nehézségekbe bonyolítja a kereskedőket.

Egy pénzintézet igazgatójától a következő felvilágosítást kaptuk a kérdésre:

— A nagyváradai kereskedelem mai formájában végzetes változás elé néz. Azok a kereskedők, akik importált foglalkoznak s az iparosok kalkulációikat s eladásait többé nem tudják megfelelően irányítani. A rendelet olyan feltételhez köti a devizaátutalást, amelynél a lei mai fluktuáló tendenciája mellett csak károk érhetik a kereskedelmet. A kolozsvári és temesvári devizaellenőrző-bizottságok a központ devizarendelét a formalitások megtartása mellett azzal enyhítette, hogy a devizák befedezésére nem kíván engedélyt csak az elutasítást köti engedélyhez.

A devizarendelet Nagyváradon a következőképpen lépett érvénybe:

1. Amennyiben olyan áruvétel kiegyenlítésére igényeltetik a deviza, amely áru az országba már beérkezett, akkor a devizát igénylő kereskedő, vagy iparvállalat, az eladónak — vámhatóság által kezelt — áruszámlája mellett a vonatkozó vámokmányokat, a deviza igénylése céljából át kell adnia azon intézetnek, amelynél a devizát megvásárolni óhajtja.

Az egyes intézetek a hozzájuk érkezett és meg-

felelő okmányokkal felszerelt devizaigényeket naponként 11 és 12 óra között terjesztik be aprohálás céljából a helyi devizaellenőrző bizottságnak, amiért is ajánlatos, hogy a devizaigénylések minden délelőtti legkésőbb 10 óráig a szükséges okmányok átadása mellett eszközöltessenek. Amennyiben a bizottság a bank részéről előterjesztett devizaigénylést aprohálja, úgy a devizaigénylőnek jogában áll az engedélyezett összeg keretén belül, akár egyszerre akár részletekben a devizát azon intézetnél megvásárolni, amelyhez az aprohálás szól. Megjegyezzük, hogy a külföldi eladó által kiállított áruszámla legkésőbb 1924. január 1-i keletéről szólhat. Amennyiben a számla korábbi keletű volna, úgy a vonatkozó üzleti levelezés bemutatásával külön igazolandó a bizottság előtt, hogy a számla ellenértékének kifizetése miért tolódtott ki az igénylésig.

2. Amennyiben a kereskedő, vagy iparvállalatok devizaigényléseit áruvételre előlegeként terjesztik be, mielőtt az áru az országba beérkezett volna, avagy valamely kereskedő cég deviza-hitellevélet külföldi bevásárlás céljaira igényelne, úgy a megokolt igényeket a devizaellenőrző bizottság azzal a fentartással fogja csak engedélyezni, hogy a vonatkozó számla és vámokmányokat, a bizottság által előírt záros határidőn belül bemutatni kötelesek.

Amennyiben nem kereskedelmi jogügylet alapján igényelnének devizát, úgy a fizetési kötelezettség alapjául szolgáló okmányok (mint bírói ítélet, gyámhatósági végzés stb.) alapján a bizottság engedélyezi a deviza elutalását.

3. Vámcskekkek, mint eddigi, deklaráció adása mellett külön aprohálás kiegészítése nélkül igényelhetők.

4. Csekkeket csak az áruszámlát kiállító külföldi

Atlantic nyárimozi és Apolló mozgósínház
Vasárnap, hétfő 9 órakor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

A legújabb egész estét betöltő „**Ő**”-film Muszájból tengerész kacsagató vigjáték 5 felvonásban. — Ezt megelőzi: **egy egészen új Hal-rom-boy vigjáték.**
Műsor keretében ma először **A csoda oculárium.**

Atlantic nyári mozi
Kedd, szerda, csütörtök 9 órakor
A szerelem áldozatai.
színmű. — Főszerepben: Luoy Doralne és Altonz Fryland.

Apolló mozgó.
Hétfő — kedd. 3, 6 és 9 órakor.
A gyöngynyakék titka.
Filmkaland 6 felv. Főszerepben And Egedo Nissen és Albert Steindrück.

di cég rendelkezésre lehet kiállítani. Amennyiben e tekintetben a devizaigénylők más rendelkezést adnának, úgy erre vonatkozó igényük már a devizaigénylők alkalmával külön feltüntetendő és erre az eltérő rendelkezés követésére külön engedély szerzendő be. Az eddigi nem kereskedelmi ügyletek céljaira az erős valutákra engedélyezett 3 havi 2000 francia frank igénylése minden aprobálás nélkül a régi rendszer alapján történik.

E rendelkezések célszerűbb betartatása céljából a kereskedő, ha bármely külföldről érkező áruszállmányuk ellenértékét devizában kell kiegyenlíteniük, a vonatkozó áruszámlát és vámokmányokat igénylés céljából haladéktalanul bankjukhoz nyújtásuk be, mert az ilyformán engedélyezett számaösszeg keretén belül fizetési kötelezettségüknek, valamely későbbi időpontban és tételekben, minden formalitás nélkül is eleget tehetnek.

Tizedikén zárul

Szolnay képiállítása

Május 25-én nyitotta meg szokványos reklámdörgecs beharangozója nélkül, csöndben, jelentős értékekben gazdag tárlatát Szolnay Sándor, ez a fiatal és dus talentumu festőművész, akinek az egymást követő kiállítások tarolt mezőnyén is játszva sikerült a maga számára figyelmet és érdeklődést biztosítani.

Tárlatát fanfar-csörgetés nélkül is sokan látogatták; képei közül szép számmal vándoroltak már vásznak márkásnevi nagyvárad múbarátok tulajdonába. Új felfogásban érzékelt és fölényes technikával kivetített tájai kétségkívül mely meghajlás tarthatnak is igényt, szinkeverése nagyskalájú, perspektívája gazdag és levegős. De fődereme és jövőjének lehangesobb ígézete mégis aktjaiban revalálódik. A hús-tónus különserü, egyéni fölfogása, az árnyékok erőteljes kitesztésése kitűnő test-topográfiai tudásról és helyes anatómiai elképzelésről tesznek bizonylatot. Aktjainál a test dinamikai kidomborítása ragadja meg leginkább, a robusztus téma jobban s igazabban inspirálja, mint a törekenység és izmos tárgyait szenvelő szentimentalizmus nélkül, realis fiatal erővel kényszeríti pikturává újra-éledni.

Mozgásteli, markáns festményei, valamint biztos vonalu, értékes rajzai a tárlat hátralevő ideje alatt még bizonynyal igen sok látogatót fognak vonzani a Kath. Kör-i kiállító helyiségbe, hogy az elismerés gyakorlati elhatározásába költözve ne csak erkölcsileg, de anyagilag is érdemelt sikerhez és biztatáshoz juttasson egy kiváltságos, fiatal művész-embert.

Kék lüszterek Deutsch posztóáruházban

Értesítés.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy

Kolozsvári sörgyárunk

a Nagyváradon Ghilányi-utca 5—7. sz. alatt évtized óta fennálló Nagyvárad város és vidéke főlerakatát

és a Krislály műjégygyárat

saját kezelésébe vette át.

Igyekezni fogunk cégünk elvéhez híven elsőrangú áruval, gyors és pontos kiszolgálással a t. vevőink meglegedését kiérdemelni.

Szolgálat kész tisztelettel:

CZELL FRIGYES és FIAI
Dr Czell Vilmos csoport
műjégygyár és sörraktár
Oradea-Mare — Nagyvárad

Kikiáltás Osvát Kálmán ingyen-estélye elé

Osvát Kálmán ismét Nagyváradon van. Kedden és szerdán este ismét konferál, fél tíz órai kezdettel a Kereskedelmi Csarnokban. Két ízben már volt közöttünk s a második konferansz-estje körül éppen a Nagyvárad hasábjain zajlott le a parázs polémia egy kis felekezeti alászineződéssel.

Az argumentumok, amikkel akkoriban a nagyváradi stókkmagyarország távolmaradását leginkább megerősítették, körülbelül abban foglalhatók össze, hogy a kulturális eseménytől való tartózkodás mögött nem a közönség közönsége rejtőzik, hanem az anyagi nincstelenség.

Osvát Kálmán író, egyik alátámasztója az erdélyi magyar kultúrának, keddi és szerdai konferanszán a legnagyobb magyarról, Széchenyi Istvánról mondja el gondolatait Tolsztoi konferansza mellett. Nem száraz, nem iskolás előadás ez, hanem egy szellemes, gazdag, gondolkozó fő apersziú, szórakoztató, de tanulmányos, könnyed, ám mélyeséges értelemmel.

S az erdélyi író és erdélyi előadó krónusi gesztussal: — nem kér belépőtídiát hallgató-ságától. Azt mondja, aki akar jöjjön el grátisz. Szívesen látja. Nincs antré, ha azonban tehetős urak elő akarják segíteni spontán gesztussal annak az erdélyi magyar írásnak ügyét, aminek szolgálatában Osvát sokszor a falat kényeret vonta el megható hitte a saját szájától, ilyen gesztusokat, természetesen bizott segítéseket a konferanszi nem hárít el magától. A segítségadás azonban nem kötelező.

Alulírott, akinek része volt abban a kedélybolygatásban, ami Osvát körül félve felkavarodott, a jó ügy hitében nem állt kiáltónak kiállani Osvát Kálmán két estélye elé. Felkötő oldalára a nagy dobos tudva, hogy nagydob és kikiáltás nélkül ritka hites ügy sikerül Váradon, ezennel felhívja az Osvát-estélyekre a tisztelt közönséget:

— Itt látható az erdélyi magyar kultúra szellemes belondja, csak befele tessék, Osvát Kálmán konferanszi látható idebenn: lábától fejéig hit és fanatizmus, fejétől lábáig csupa szem, szürös tüske és ötletek. Itt látható az ember, aki nem eszik, itt látható az ember, a legsoványabb, az erdélyi író. Csak befele tessék. Ingeny látható.

(t. g.)

ÚJDONSÁGOK

Pünkösdi istentiszteletek

Ma, pünkösdi vasárnapján, a kereszténység nagy ünnepén a római katolikus székesegyházban bérmlás lesz. Pünkösdi vasárnapján a várad-olaszi, hétfőn pedig a várad-ujvárosi, várad-velencei és a várad-szöllősi bérmlándók részesülnek a bérmlás szentiségében. A bérmlást Bjelek Imre püspök, apostoli kormányzó végzi dr Lányi József tinini fsz. püspök segítségével. A bérmlást megelőző szentmise mindkét napon reggel 9 órakor kezdődik.

A református templomokban mindkét napon délelőtt 10 órakor ünnepélyes istentisztelet.

Ujságírók ünnepélye

Az Erdélyi és Bánati Ujságírók Szövetségének nagyváradi csoportja

július 6-án, délután a Rhédey-kertben, éjjel a Heymann-kertben reggelig

népünnepélyt rendez. Szenzációs ötletek sokaságát fogják felsorakoztatni az ünnepéseken, melyeknek műsorát közelebről hozza nyilvánosságra a rendezőség.

* **Református vallásos estély.** A nagyváradi református egyház a kolozsvári református teológiáról kiküldött Farkas Béla és Csekme Adám pünkösdi legátusok közreműködésével folyó hó 9-én (pünkösdi másodnapján) esti 7 órakor a ref. tanítóképző intézet disztermében vallásos estélyt tart a következő műsorral: 1. Megnyitó. Tartja Csorja Gyula segédlelkész. 2. Rubinstein Die Thräne, énekl

Farkas Béla legátus, zeneakadémiai növendék. 3. Felolvasást tart Csekme Adám legátus. 4. Mozart Pastorale verie, zongorán előadja Czeglédy Emmy ének-zenetanár. 5. Simon Judit Kiss Józseftől, szavalja Petrőczy Alice kisasszony. 6. Hayne-Schuman: A két gránatos, énekl Farkas Béla legátus, zeneakadémiai növendék. Az énekszámokat Czeglédy Emmy ének-zenetanár kíséri. Belépti díj nincs. A persely-adományokat a kolozsvári szegény teológusok segélyezésére fordítják.

* **Életfogytiglani kényszermunkára ítelt mozi-szenész.** Szép női lábak versenye. Mindenütt csökkentik a látványosság adót. A Dorian Terasse megnyitása előtt. Jackie Coogan mint muzsikis is megke-re-si a kenyerét. A statisztá halála. Rádió hírek és sok más érdekes cikket tartalmaz a „Film Riport” ma megjelent legújabb száma, melynek címlapján a most európai tournéra induló Jackie Coogan egyik leg-sikerültebb alakításának pompás jelenete látható. „Daddy” főszerepében. A „Film Riport” kapható az összes újságárusoknál. Ára 5 lei.

* **Elrekviráltak a főmérnök lakásából egy szobát.** Megírta annak idején a Nagyvárad, hogy Kőszeghy József főmérnök Lukács György-utcai lakásából egy szobát elrekviráltak dr Nistor Virgil nagyváradi királyi ügyésznek. Dr Nistor kérte a beköltözést engedélyező igazolvány kiállítását, de a hatóság azzal utasította vissza kérését, hogy Kőszeghy főmérnök megfelebbezte a rekvirálást és a felebbezés letárgyalásáig nem adják ki a lakásigazolványt. Tegnap tárgyalta a lakásrekviráló-bizottság Kőszeghy főmérnök felebbezését, amelyet azzal utasított el, ha valaki városi főtisztviselő is, de magánosan él, nincs joga ötszobás lakást tartani. Dr Nistornak a rekviráló-bizottság kiadta a lakásigazolványt és már be is költözött a kiutalt lakásba.

* **Az Atlantic nyári mozi szenzációs attrakciója.** „A bűvös vászon, vagy a csoda okulárium” színpad kerül — mozi-műsor keretében — ma, vasárnap először. A csoda okulárium egy szenzációs optikai csoda, mely London, Páris, Berlin, Bécs közönségét bámulatba ejtette. Minden látogató kap egy speciális szemüveget, melyen át a vásznon lejátszódó eseményeket úgy látja, mintha azok a nézőtérben a közönség között játszódna le. Ezen attrakciós előadáshoz a helyárak 10, 15, 20, 25, 30 és 35 leiben lettek megállapítva, mely árban bennfoglaltatik egy csoda szemüveg is, mely minden nézőnek rendelkezésére bocsátatik.

* **Nagy táncestély.** A Domnita Ileana leányiskola bizottsága június 8-án, este 9 órakor a Kereskedelmi Csarnokban nagy estélyt rendez táncal egybekötve a következő műsorral: Grieg: Au Printemps, Chopin Mazur előadja zongorán Roossin Lucia k. a. Verdi Aria Don Carlos, Bellini Aria Somnambula énekl Matei Dumitrescu bukaresti baritonista. Epigrammák Botta Györgytől. Előadás után tánc. Buffet és tombola

Divat freskók Deutsch posztóáruházban

Nincs ember kit ne érdekelne

A csoda ókulárium optikai tréfa

Vasárnaptól kezdve mozi műsor keretében látható az Atlantic nyári moziban.

* **A feloszlatott református Lelkészegyesület közgyűlése.** A református Lelkészegyesület az erdélyi református egyházkerület igazgató tanácsa március 20-án feloszlatta. Az egyesület elnöke: dr. Kecskeméthy István teológiai tanár most, június 11-én, délelőtt 11 órára összehívta. A meghívó szerint a közgyűlés egyetlen tárgya a vagyon hovatartozásának kérdése lesz, de mivel ez a feloszlás csupán a Nagy Károly püspöksége alá tartozó erdélyi kerületre vonatkozott, a Lelkészegyesület a királyhágómelléki területen tovább folytatja működését. Előreláthatólag a közgyűlés ebben az irányban is határozni fog.

* **Sikkasztott a fogház egyik tisztviselője.** Tegnap dr. Fildán főügyész rendelkezést adott a Tiberiu Gheorge Jonescu fogháztisztviselőt, aki a hivatalos pénzből ötezer lejt sikkasztott el, azonkívül több fogháznál már hónapok óta nem folyósította fizetését. A sikkasztó tisztviselő ellen ebben az irányban is határozni fog.

* **Még mindig nem lették meg a „Kuruzsló”-t.** Hirt adtunk arról, hogy a Dorian film rt. egyik nagyszabású sláger-filmje: a „Kuruzsló” rejtelmes módon eltűnt. A filmet ezen oknál fogva eddig nem is lehetett előadni, ami a tulajdonos cégnek rendkívüli károkat okozott. A Dorian-film rt. 5000 lei jutalmat tűzött ki annak, aki az elveszett filmet megtalálja, vagy annak nyomára vezet. Eddig azonban minden kutatás eredménytelenül maradt.

* **Lábizzadást egyedül a Csanda-féle Podol gyógyít.**

* **A himnőoltás.** Minthogy a védhimnőoltásra jelentkezők száma aránytalanul kevés, ennél fogva az oltási határidőt f. hó 8. és 9. napjaira még meghosszabbítottam és felhívom a város lakosságát, hogy az oltásra kötelezett gyermekeket az első hirdetményben jelzett helyen és időben, a törvényes következmények terhe alatt oltás végett okvetlenül mutassák be. Oltási helyek: az olasz-í városrész I. kerület részére a Posta-utcaán levő Premontrei gimnázium rajztermében. Ide tartozik a Ferdinánd Király utól balra, illetve nyugatra eső városrész, a Rét a külterületekkel együtt. Az olasz-í városrész II-ik kerület részére a lakatos-utcai óvoda. Ide tartozik a Ferdinánd Király-utól jobbra, illetve keletre eső városrész, Porond, Farkas-telep, Nálgesz-telep, Hevesi-telep és a Hegy az összes külterületekkel együtt. A III-ik kerület, vagyis az Újváros részére a Gódu-utcai óvodában. Ide tartoznak a Külváros és az összes külterületek. A IV-ik kerület, vagyis a Váralja, Velence, Csillagváros részére a sánc-utcai óvodában. Ide tartoznak a velencei összes külterületek és gyártelepek. Oltásra kötelek minden gyermek életének első évében és a 12-ik évet betöltött minden gyermek, aki az utóbbi 5 év alatt valóságos hólyagos himlőt ki nem állott és újra oltva nem volt. Oradea-Mare, la 6 Maiu 1924. Dr. I. Comsia, medic seful orasului.

* **Halálozások.** Peiser Károly ny. l. sz. püspökségi főmérnök 69 éves korában elhunyt. Temetése holnap hétfőn, d. u. 5 órakor megy végbe az olasz-í temető kapujánál. Gyászolják bánatos özvegye, szerető gyermekei, unokái és számos rokonai — **Bujdosó László** 21 éves korában elhunyt. Temetése ma vasárnap délután fél 3 órakor megy végbe a Huszárcsúti gyászházról. — **Bodó Sándor** betonvállalkozó 57 éves korában elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délután fél 3 órakor megy végbe a Téglavető-utcai gyászházról.

Hogyan játszhatik Ön mozifilmen?

Vasárnaptól kezdve láthatja az Atlantic nárímoziban **A csoda ocuárium** bemutatása alkal-mával, mely mozi műsor keretében kerül színre.

LEGUJABB

A budapesti román követség megcáfolja a külföldi sajtó rémhíreit

Budapest, június 7. A budapesti román követség hivatalosan megcáfolja a sajtó híreszteléseit, mintha Bukarestben forradalmi mozgalom tört volna ki. Hangoztatja a román követség, hogy az ország-

ban a legteljesebb rend uralkodik és úgy látszik a világ közvéleményét tendenciózusan azok a zavarosban halászók akarják nyugtalanítani, akik ezzel a tözsdei manőverrel nyereszkeskedni szeretnének.

Millerandot államcsíny tervezésével vádolják

Páris, június 7. A Humanité ma konkréte azzal vádolja Millerandot, hogy katonai államcsíny tervez és nagy katonai csapatokat tart St.-Germainben készenlétben. Felhívja a lap a katonákat, hogy a royalista tiszteket figyelje meg, egyben a munkásszervezeteket felhívja, hogy halas-

déktalanul követelje Millerand távozását. Több más ellenzéki lap leírja egy katonai államcsíny katasztrófális következményeit Franciaországra nézve. A Matin cáfolja az államcsíny tervét. Millerand legújabbán Klotz volt pénzügyminisztert akarja megbízni a kabinetalakítással.

Az európai sajtó balkáni bonyodalomtól tart

Róma, június 7. A lapok azt írják, hogy több európai kormány be akar avatkozni a balkáni ügyekbe, mert bonyodal-maktól félnek. Albánia kérdése egyre veszedelmesebbé fajul. A Daily Express szerint az athéni angol követ értesítette a lon-

doni külügyi hivatalt, hogy Görögország be fog vonulni Albániába, ha Jugoszlávia az albán zónát megszállja. Tartanak tőle, hogy olasz csapatokat is partra szállítanak Albániában.

Halálos ítélet Budapesten

Budapest, június 7. Több heti tárgyalás után a bíróság ma hirdette ki a hárszoros gyilkossággal vádolt rákoszent-mihályi gyilkosok ügyében az ítéletet. A bíróság Molnár Tóth Józsefet kötéltáltali

halálra, Kanosy Dezsőt életfogytiglani fegyházra, Puskás Albertet hat évi fegyházra, Hegyi Máriát hat havi fegyházra ítélt. A többi vádlottat felmentették.

* **Lapunk legközelebbi száma a pünkösdi ünnepre miatt szerdán, a rendes időben jelenik meg.**

* **Eljegyzés.** Hász táblabíró leányát: Arankát (Nagyvárad), eljegyezte Barátosi Tóth Andor (Budapest.) (Minden külön értesítés helyett.)

Kozma Rózsika és Szökös Vili jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Weisz Esztiék eljegyezte Roth Dezső. (Minden külön értesítés helyett.)

Freund Bia és Guttman Sándor jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Osvát Edit és Benedek Sándor jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Milliárdos postalopás.** Budapestről jelentik: Göncz József hatvani postafőnök agyonlőtte magát. Az öngyilkosságot a postahivatalban történt több milliárdos postalopással hozzák összefüggésbe.

* **Semmi sem tartja vissza** az érdeklődő közönséget, hogy el ne menjen a mai János-ünnepélyre, melyet a váradi nyomdászok rendeznek műsorral és tombolával egybekötve. A műsor számait a Gutenberg Dalkör és humorista tagjai adják. Külön tombola sátorok, igen értékes tárgyakkal. Este pedig tánc lesz Horváth Jancsi zenekara mellett. Az ünnepély délután 3 órakor kezdődik. Személy-jegy 25 lei.

* **Férfi szabóiparosok gyűlése.** F. hó 10-én, kedden este 8 órakor az Ipartestület helyiségében a férfi szabóiparosok, akik munkásokat foglalkoztatnak, gyűlést tartanak, amelyen való megjelenésre az érdekelte munkaadókat tisztelettel meghívja az Ipartestület elnöksége.

* **Divatossima és mintás nyers selymek,** marcisetek, grenadinok, crem szövetelek Rimanóczy-utcan, Kertész Reclám üzletében olcsóbbak, mint bárhol.

* **A Csarnok akciója az üzlethelyiségek bérlete ügyében.** A Csarnok korábbi felhívására való hivatkozással ismételt felhívja mindazon kereskedőket, akik üzlethelyiségük bérletét jövő évi május 1-je utáni időre még meghosszabbítani nem tudták, hogy helyzetüket a titkári hivatalal írásban a legsürgősebben közölni szíveskedjenek.

* **Szalonzenekar az Elite kávéházban.** Az Elite kávéház, amely állandóan gondoskodik arról, hogy vendégei kellemes, nívós szórakozásban részesüljenek, ismét új szalonzenekart szerződtetett, amely ma megkezdte működését. A zenekar elsőrendű zeneileg kiválóan képzett tagokból áll. Műsora igazi zenei élvezetet nyújt és kielégíti a legmagasabb igényeket is, de élvezetet szerez a laikusoknak is. A közönség bizonyára szíves örömmel fogja az Elite kávéházban az új zenekart meghallgatni.

* **Jackie Coogan Nagyváradon.** Bizonyára általános szenzációt fog kelteni az a hírünk, hogy Jackie Coogan, a híres amerikai csoda-gyermek és többszörös dollár-milliomos Nagyváradon fel fog lépni. Tudomásunk szerint ugyanis a Dorian-film rt. tárgyalásba bocsájtkozott Jackie Coogan impresszáriójával. A kis művész jelenleg Londonban bűvöli el az embereket, azután Párisban, Berlinben és esetleg Bécsben szerepel. A Dorian-film rt. egy bukaresti és nagyvárad vendégzereplés tárgyában folytat tárgyalásokat, amelyek minden valószínűség szerint sikerre vezetnek.

* **Felolvasás a bihari ásatásokról.** Dr. Roska Márton muzeumi igazgató, folyó hó 9-én (pünkösdi hétfő) d. u. fél 6 órakor a muzeum nagytermében előadást tart a most végzett bihari ásatásokról. Belépő díj nincs.

* **Ujhelyi kalaposüzletében** a kiállítás még csak rövid ideig tart, mely idő alatt rendkívül olcsón lehet vásárolni Str. Rimanóczy-utca 2. szám.

* „Kegyelet” temetkezés a Sas alatt.

Gróf Festenberg

Dorian-filmszínház

* **Elveszett** folyó hó 6-án a Sporttéren a NAC öltözőben egy acél ébresztő zsebóra hosszú vékony aranylánccal. Becsületes megtaláló sziveskedjék Váci Gyula CFR pénztárhoz juttatni, hol illő jutalomban fog részesülni.

* A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szívdobogás, étvágytalanság, gyomornyomás, fehér nyelv, rossz szájíz oly esetekben, melyek dugulástól származnak, a Koprol egy pasztillája kitisztítja az emésztés útjait és elhárítja a vértódulást. Kapható minden gyógyszerárban.

* Ma délután 3 órakor van a János-ünnepély a Karger-vendéglőben.

* **Palesztinai beszámoló a Zolre Agudasz Jiszroel helyiségében (Nagyplac-tér Ulmann-palota).** Tisztelettel értesítjük tagjainkat, valamint az érdeklődőket, hogy f. hó 9-én, ünnep másodnapján d. u. fél 5 órakor Kohn Dávid ur, a szombatot tartó iparosok elnöke beszámolót tart az Erez-Jiszroelben szerzett tapasztalatairól és az ottani helyzetről. A beszámoló után dr. Feldmann Sámuel ur fogja a Sovvausz jelentőségét méltatni. Fisch Sándor ur pedig a zsidóság legnagyobb mesterének, a Rámbám (Maimonidesz) életrajzát fogja előadni. Tekintve a beszámoló fontosságát, minél nagyobb számban való megjelenést kér a Vezetőség.

Férfikabát lüszter Deutschnál

Ujabb minélis grenadinok m. 78 Lei
Divalos Eponge-ok minden színben
100 L. Consum áruház Bul. Reg. Ferd. 11

* **Perzsaszőnyegek** a legjobbak és a legszebbek Székelynél készülnek. Állandóan nagy választék minden méretben. Olcsó árak, Bul. Reg. Ferd. 12. sz.

Darvas harisnyái a legjobbak.

* **Feledi Sándor ingatlan értékesítő** irodája Szaniszló-utca 1. szám alatt van.
Legjobb lüszter Deutsch posztóáruházban
Grenadinok, epongeok, másóruk
legolcsóbb bevásárlási forrása
Ungár és Glück, Sas-passage.

* **Ajánlok nagyban és kicsinyben!** Villanykörte, új manometert, telefongépet. Elvállalom mindenféle mérő műszer hiteles javítását telefon és villanyszerelést, eszterga és minden fémipari munkát szolid áron. Rajz Andor elektromechanikus Str. Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. szám.

* **Legszebb perzsaszőnyeg** négyzetmétere 3000 lei rendelésre is Székelynél Bulv. Reg. Ferd. 12. szám.

Vasárnap és hétfőn

nagy pünkösdi népünnep a
Püspök-tüdőben

Számos új és eredeti attrakció
Szépségverseny, első díja arany
második díja ezüst plaké
Mindenkül ott legyen.

Zürichben

a lei 260-ra
emelkedett

arra a hirre,

hogy a Dorian-filmszínházban

„az arany”

kellő fedezetül szolgál.

* **Modell-kalapok Moskovits Etelkánál**

* **Legszebb kalapok Moskovits Etel**

* **Amerikába utazók figyelmébe.** Megtérül az utiköltsége, ha magával viszi az ott annyira keresett modern kézimunkákból. Nagyön előnyös árban beszerezheti Weinbergernél Str. Monastiri Zárda-utca 1. (Népkönyvtár szomszéban.)

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u.: Cseregyerek, operett-repriz, mérsékelt helyárakkal, bérleten kívül.

Hétfő d. u.: Böregér, mérsékelt helyárakkal.

Hétfő este: Pompadour, 20-adzor, bérleten kívül.

Kedd: Diadalmasszony, Tolnai Andor vendégjátékával, B) bérlet 122. szám, rendes helyárakkal.

Szerda: Troubadour, opera-repriz bérleten kívül.

Csütörtök: Marinka táncosnő, Tolnai Andor vendégjátékával, A) bérlet 123. szám, rendes helyárakkal.

Péntek: Szultána, Tolnai Andor vendégjátékával, bérleten kívül, rendes helyárakkal.

Szombat d. u.: Hamburgi menyasszony, Tolnai Andor vendégjátékával, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Mintha álom volna, operett-újdon-ság 1-ször, bérleten kívül, rendes helyárakkal.

Vasárnap d. u.: Vén bakancsos és fia a huszár, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Mintha álom volna, operett-újdon-ság 2-ször, bérleten kívül.

— Pünkösdi előadások. Ma, pünkösdi vasárnapján két előadás lesz a színházban. Déltűn fél 4 órai kezdettel és mérsékelt helyárakkal Farkas Imre nagyszerű táncos operettje, a Cseregyerek kerül színpadra, melynek főszerepeit Kovács Kató, Kertész Manó, Misoga, Békési, Galambos, Madas, Benes és Béhr Matyi játsszák. Este a Bajader operettének lesz a 25-ik előadása, melynek főszerepeit ezúttal is Kovács Kató, Zilahy, Borovszky, Misoga, Hetényi, Madas játsszák. Hétfőn déltűn az opera és operettgyűjtés kiválóival Strausz örökéletű operettje, a Böregér lesz a színház műsorán, este pedig a nagyszerű Pompadour operettének lesz a 20-ik előadása a bemutató előadás szereplőivel.

— Tolnai Andor vendégjátékai. Három esti és egy déltűni előadás keretében lép fel a hét műsorán Tolnai Andor a nagyváradi közönség előtt. Kedden este a Diadalmasszony operettében játssza egyik legparádásabb szerepét, csütörtökön este a Marinka táncosnő bonviván szerepében lép fel, pénteken este pedig a Szultánában játssza el egyik legkedvesebb szerepét, Mehemed Ali pasát. Ebben a szerepben fog Budapesten is bemutatkozni Tolnai. Szombaton déltűn a Hamburgi menyasszonyban Csoltai Bálint szerepét játssza Tolnai. Kedden és csütörtökön bérletben, pénteken bérleten kívül előadásban lép fel Tolnai rendes helyárak mellett.

MOZI

— Az Atlantic nyári-moziban ma, vasárnap és holnap hétfőn „Muszájból tengerész” és a legújabb ezen estét betöltő „Ö” film kerül vetítésre. A kacagtató 5 felvonásos „Ö” filmet megelőzi egy egészen új Hal-rom-boy vigjáték. — Kedden látható először „A Szerelme áldozata” a főszerepben Szuey Dovain és Alfonz Fryand. Ma vasárnap először látható a „Csoda okulárium” mozi-műsor keretében.

— Az Apolló mozgószínházban ma, vasárnap utoljára kerül vetítésre a legújabb „Ö” film, „Muszájból tengerész” 5 felvonásos vigjáték. Ezt megelőzi egy egészen új Hal-rom-boy vigjáték. Hétfőn és kedden „A gyöngynyakék titka” filmkaland 6 felvonásban, a főszerepben Aud Egede Viesen és Albert Heimrűk kerül vetítésre. — Előadások kezdete vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor, hétfőn 3, 6 és 9 órakor, a 3 órai előadás mérsékelt helyárú.

— A Dorian filmszínházban ma, vasárnap utoljára kerül színpadra a „Gróf Fes-tenberg” című 6 hosszú felvonásból álló izgalmas kalandor-dráma, amelynek címszerepét Friedrich Zelnik, az egyik legkiválóbb német filmszínész alakítja. Vasárnap déltűn 3 órakor mérsékelt helyárú, 5, 7 és 9 órakor rendes helyárú előadás, Hétfőn lesz a bemutatója „Az arany” című nagyszabású drámának, amely találó képekben ábrázolja a mai embert, akinek egyedüli életcélja a pénznek, az aranynak meghódítása. Az előadások hétköznap 6 és 9 órakor kezdődnek.

— Az Atlantic nyári mozi szenzációs attrakciója, „A bűvös vászon, vagy a csoda okulárium” színpadra kerül — mozi-műsor keretében — ma, vasárnap először. A csoda okulárium egy szenzációs optikai csoda, mely London, Páris, Berlin, Bécs közönségét bámulatba ejtette. Minden látogató kap egy speciális szemüveget, melyen át a vásznon lejátszódó eseményeket úgy látja, mintha azok a nézőtérrel a közönség között játszódna le. Ezen attrakciós előadáshoz a helyárak 10, 15, 20, 25, 30 és 35 leiben lettek megállapítva, mely árban belefoglaltatik egy csoda szemüveg is, mely minden nézőnek rendelkezésére bocsátatik.

TÖZSDE

Bukarest, június 7. Zárlat: Devizák: Páris 1165, London 991, Newyork 229 fél, Róma 965, Zürich 40 egyen., Bécs 39 fél, Prága 670.

Valuták: Font 975, frank 12, svájci 40, lira 1010, dinár 260, dollár 224, osztrák 32, magyar 25, szokol 865, leva 162, Napóleon 600, török lira 112, drachma 420.

Zürich, június 7. Zárlat: Berlin 10 0-136, Amsterdam 212 hétny., Newyork 568 fél, London 2452, Páris 2890 fél, Prága 1660, Budapest 0.0061 egyen., Bukarest 245, Belgrád 687 fél, Bécs 0.0080.

Budapest, június 7. Az értékpapírpiacon a magánforgalomban: Magy. H. 635—630, Hazai b. 725—720, Keresk. b. 1380—1370, Osztr. H. 240—235, Magy-Olasz 22, Angol-Magy. 64, Földh. 420, Pesti Hazai 4475—4450, Borsod-Misk. 143, Transdanub. 70, Első Bpesti 145, Viktória 255—250, Köszén 3800—3700, Salgó 725—715, Cement 90—88, Urikányi 1200, Ganz-D. 3500—3550, Ganz-V. 1750—1725, Kühne 55—53, Lámpa 210—205, Rima 142—140, Schlick 80, Franklin 100, Athenium 175, Rigler 90, Pallas 145—140, Cukor 3350—3325, Georgia 535—525, Szalámi 105, Részvénytör 275, Jutá 225, Karton 94, Keleti 40, Szikra 58, Gummi 575, Telefon 195, Nasici 2600—2650, Ofra 590, Viktória bútor 7 fél, Hazai fa 154, Délivasut 80, Nova 170—172, Tröst 114—115.

SPORT

Uruguay—Hollandia 2:1 (0:1)

Mióta az olimpiai mérkőzések tartanak a második gól, ami az uruguayiak kapujába került. A mérkőzés első gólját Hollandia lövi és ez természetesen óriási feltűnést kelt tekintettel arra, hogy a sötét csapat nagy fölénytel jósolták. Az elsőfélidőben nem is tudott egyenlítani Uruguay és egyenlítésre csak a második félidő huszadik percében került a sor. A győző gólt pedig csak a játékidő utolsó perceiben szereztek meg. A döntő mérkőzésen most már Svájc kerül szembe Uruguayal. Minden valószínűség arra mutat, hogy Uruguay győz, de természetesen Svájc barátai nagyban tippelnek arra, hogy egy kétségbeesett erőlködés árán mégis csak Európa marad győztes az olimpiadi focitornában. Természetesen mindkét csapat javára hatalmas összegű fogadások történtek.

Jaj, de fejlett a mozikultúra...

A fenti cím mindenben fedi a valóságot. Mindenki meggyőződhet, hogy mennyire fejlett a mozikultúra. Érdekes, izgató és sokszor lebilincselő egy-egy film, amelyek közül nem egy bejárja a világot. Engem és még sok ezer más embert a film már abból a szempontból is érdekel, hogy azokat a vidékeket, országokat is meglátom — filmen — ahova talán soha ebben az életben el nem juthatnék. Láthatom a mozikban a viharzó tengert, a hatalmas oceánjárókat, a tropusi vidék forró homokját, a két-púpú tevét, láthatom Londont, Berlint, Páris és mind a metropolisokat, a lihegő, bűnös nagyvárosokat éjszaka, nappal. Igaz, hogy társaim is, én is úgy vagyunk a mozi után, mint az élettel: mindig úgy érezzük, hogy beletűnk csapva, mert az a trópusi táj Berlin mellett van és a legszebb, legborzalmasabb jelenetek műtermi felvételek...

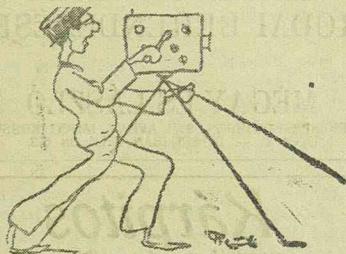
De azért mozi is járunk, mint ahogy élni is kell...

Váradon különösen intenzív moziélet van. Az oka ennek talán az, hogy ötletes emberek feltűnő reklámmal hatnak a mozi látogatókra és sokszor akarva nem akarva, el kell menni a mozi. A másik ok talán az, hogy jó filmeket látunk a várad mozikban. Minden embernek van egy-egy mozikedvence, akiket már úgy megszerettek, hogy minden premieren meg kell nézni őket. Még több ember van olyan, aki a „mozikultúra” szó miatt jár mozi, dacára annak, hogy mindentől, ami valóban kultúra, — a szó legnemesebb értelmében irtózik. Mozikba is el kell járni a társaságban, mert egy-egy filmremekről, mint a „La Garçonne”, a „Rejtelmek háza” vagy a „Csata” hetekig beszélnek az emberek.

A nagy mozinézők és színésznők közül — ahogy megfigyelhettük — a várad kedvencei közülbelül a következők: Conrad Veidt, Pola Negri, Várkonyi Mihály, Loti Lia, Priscilla Dean, Fern Andra, Francesca Bertini, Asta Nilsen, Henny Porten, Napiarkawszka, Iván Mosjukine, Helena Makowszka, Erna Morena, Werner Krausz, Zsigó, Lubitsch Ernő, Albert Steinrück, Harold Lloyd (ő), Charlie Chaplin, Paul Wegener, Albert Bassermann, Lukács Pál, Rajnai Gábor, Fatty, Petrovics Szvetisláv, Jackie Coogan, Lubinszky Tibi és Szécsi Ferkó. Lehet, hogy van még több is.

Ha elalszik a villany...

A várad mozikba élénk az élet mindig. Fotóriporterünk kezébe kapta vázlatkönyvét, szerzőjét és már el is indultunk riportot csinálni egy mozielőadás történetéről, mely sokkal érdekesebb, mint gondolnánk.

Az elhelyezkedés izgalma érdemes megfigyelni mozikba. Asszonyok, leányok, fiatal emberek, akik a mai előadás alatt sem tudnak arra figyelni, hogy milyen fejlett is a mozi kultúra...

Megkezdődik az előadás. Hogy mi megy fent a leperdőn, az nem fontos — legalább a mi szempontunkból nem. Előre megyünk a támlásszékek publikumához és figyeljük a párbeszédeket. A legkedvesebbek azok, akik nem tudnak jól olvasni, de megszokták az elemiből, hogy hangosan kell olvasni. Hogy ezek miket is nem olvasnak sokszor...

Itt fel előttünk egy külvárosi leány, meg egy fiatal ember. Az egyik nevet, a másik nagy érdeklődéssel figyel a képre

és hangosan olvasnak:

„Ezt a házasságot hercegno, a császár akarta. Én Önt sohasem fogom szeretni.”

Ezt egy egyenruhás ur mondja egy csinos, fiatal hölgynek, aki zokogva hallgatja.

— Hallod Mariska, meglátod, azt a kisasszonyt szereti, aki az első felvonásban zongorázott neki — szól a fiú.

— Ugyan erigy már, hisz az a hűga volt, — felelt Mariska.

Ezen csendesen elvitatkoznak, egészen addig, míg Mariska csendesen kuncogni kezd és már nem is figyel a képre...

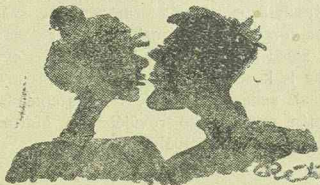
A démon

csak a harmadik felvonás végén jön be, aki miatt és körül az egész bonyodalom izzik. Histréria és nagyon ideges. A leányok felszisszennek, minden jelenésénél ellécsk, eltanulják mozdulatát. Ahogy a kezét tartja, biztosan ez lesz a divat Váradon a strandon, nem is szólva elegáns fürdőruhájáról, ami úgy aránylik egy rendes fürdőruha nagyságához, mint egy falusi kondás agya Einstein agyához...

A démon jön-megy, közben pereg a film, vége a felvonásnak. Ezt azonban nagyon figyelmesen a ják tudára a közönségnek. A sötétben nyugvó világykörtekbe egy kis áramot engednek, amitől gyengén megtűzsednek a körték szálai és csak azután lesz világosság.

— Sötétben rajzolni nagyon nehéz — mondja csendesen Rétf mester, a rajzoló, aki már a harmadik rajzot készíti el és még csak a negyedik felvonásnál tartunk.

Az új rajz

egy olyan jelenetet ábrázol, amireh nem kell kommentár, de a mozi látogatók előtt nem ismeretlenek. Sőt. Viszont a partnere beleegyezésével mindenki úgy gyönyörködik a mozikultúrában, ahogy tud és akar tetszik ez nekik, akár nem.

Aki felismeri, kit ábrázol ez a kép, az csak mozi törzsvendég lehet, s viszont aki törzsvendég, az néha tiszteletjegyet is érdemel. Jeleníkeznél olvasom, a direktorkónál...

(b. gy.)

A „demoniteto”

Tánc közben nem szabad a fejeknek egymáshoz érniük!

A táncművészet még mindig változatlan erővel zúdul rá a világra és az elkövetkezendő nyári forróság sem fogja megakasztani azokat a jókedvű embereket, akik a komplikált lépések és figurák utvesztőjében könnyű szerrel eligazodnak és semmi áron sem akarnak elmaradni a modern táncművészet haladásától. A télen a párisi táncművészek kongresszusa állapította meg a divatos táncok sorozatát, amelyeket ez a magas testület jóváhagyta méltóztatott, most pedig Olaszország rivális testülete foglalt állást az új táncok mellett s ennek a kongresszusnak különös jelentőséget ad az, hogy a divatos táncok közé egy olasz nevű új kreáció vonul be, amelynek neve különösen az éjjeli mulatók körében lesz népszerű, mert a démonok szívesen vállalják azt az új táncot, amelynek neve, a demonietto, meglehetősen egyezik az ő hivatásukkal.

A demonietto részletei hosszú vitában tisztázódtak az olasz táncművészek turini kongresszusán. A szerző meglehetősen tisztességes táncmester, jelenleg az 50-ik életévét tapossa (természetesen kifogástalan táncleányokban) és el lehet gondolni, hány emésztő tündő órában telt el ennek a táncnak a megkonstruálása, amelyről a hivatalos jelentés a következőket mondja: A demonietto két részre oszlik. Az első fele kétnegyedre induló tempóra megy, a második lassu valcerbe csap át. A táncos pár úgy áll fel, mintha korcsolyázna. A demonietto és a többi tánc között „melyreható” különbség van. Mert míg a többi táncnál a hölgy rendszerint a ballal, a demoniettonál mind a kettő a ballal indulnak meg. Két indulószerű lépés után következik egy pas de zéphir, azután megint két lépés a fentebbi fajtából, két croises tombés en arrière, majd félfordulat polka és így tovább...

Természetes, hogy a szenzációs találmányt en-

ből a leírásból a legjobb esetben is csak a táncakadémikusok fogják megismerni, de az olasz szakemberek ennek a táncnak a megteremtését úgy fogják fel, mint egy olyan eseményt, mely mint mondani szokás, hivatva van korszakot teremteni a táncművészetben. Hogy a sok exotikus, délamerikai, mexikói tánc után milyen sors vár erre az olasz nevű komplikált, de jóhangzású táncra, az természetesen még attól függ, hogy a külföldi táncmesterek szövetségei milyen szakvéleményt mondanak róla. A turini kongresszus állást foglalt az 1925. jáva, tangó és samba mellett is, amelyek csak most fogják meghódítani Olaszországot, mivel a nyugaton, különösen Párisban már nagyon divatosak. Az olasz tanárok természetesen azon vannak, hogy bizonyos nemzeti elemet vigyenek be ezekbe az internacionális táncokba, ha ugyan szabad a világ közvéleménye által szentesített lépéseket csak egy hajszálnyira is megváltoztatni. Annál bizonyos, hogy ezek az új táncok lényegesen gyarapítani fogják az ifjú párok spanyol, illetőleg portugál műveltségét, mert tudatlan számba fog menni az a fiatal ember, aki hölgyének nem tudja pontosan megmagyarázni, mit jelentenek a samba titkos nevű figurái, a „mudinho”, a „rosca” vagy a „balao”.

A kongresszus most teszi meg a kívánt táncleléseket abban az irányban, hogy a demoniettonak nemzetközi márkát szerezzen. Részletes leírásokban fogják informálni az angol, holland, belga, francia szövetségeket, sőt az amnyiben a legyőzött államok táncmestereiről is feltételezik, hogy a világháború elvesztése nem gátolta meg őket a táncművészetben, a magyar táncművészek és táncitanítók egyesületét is fel fogják világosítani a demonietto nagyszerű fordulatairól. Hogy az olasz tanácskozás határozati javaslati érvényesek lesznek-e világoszerzte, az még nem bizonyos, mert a konvencionális illem mesterei még mindig Párisban tanyáznak és rajtuk mulik, elfogadható-e az az alapelv, hogy a hölgy kezét megcsókolni csak idősebb uraknak szabad. Ezt a javaslatot a turini kongresszus sem fogadta el egyhangulag, mert az ellenpárt kijelentette, hogy a kézfűzés tekintetében nem szabad korlátokat tekinteni. A határozati javaslat egyéb pontjai az érdekeltet körömben vegyes érzelmet fognak kelteni. Az egyik szabály kimondja, hogy „tánc közben az urak ne nézzenek a lábukra, hanem inkább a hölgy szemébe”, viszont a másik elvt jelentőségű döntés szerint „nem elegáns és nem is morális, hogy ha tánc közben az ur és a hölgy feje érintkezik, már csak azért sem, mert ez feltétlenül antihigiénikus”...

**Harisnyát vásárolhat
de jót és olcsón csakis
FISCHER áruházában**
Sas passago, a virág üzlettel szemben

Nem csalódik!

az, ki különféle
öltöny szükségletét

Kenéz Ferenc

uriszabónál, Str. Ep. Ciorogariu
(Uri-u.) 29. szerzi be.

Angolszövekes
választékban.

**Legrégibb és legmegbízhatóbb
molykár elleni megóvó vállalat**

Zhoray Gyula és Társa

szücs- és szőrmeháza áthelyezve Str.
Regele Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 8
szám alá Stepper cukrászdával szemben.
Elvállal téliruhákat és szőrméket nyári
gondozásra felelősség mellett. Ugyan-
ott a következő évad divatja szerint
készülő szőrmekabátok most igen elő-
nyösen beszerezhetők. — Párisi és bécsi
modellek után rendeléseket felvesz.

Malária járvány fenyegeti Európát

Albánia, Görögország és Perzsia a Népszövetséghez fordul segítségért. — Görögország lakosságának egyharmada maláriás, Oroszországban kétféle malária-beteg van. — Perzsiában egész falvak pusztultak ki. — Kevés a kinin!

A Népszövetség közegészségügyi tanácsa e napokban — miként Párisból jelentik, — az emberiség két, rendkívül fontos és aktuálissá vált népjóléti problémájával foglalkozik. Mindkettő rendkívül érdekes és veszedelemes probléma, hiszen a legközelebből érinti a mai világ közegészségügyi állapotát.

Az egyik probléma: a malária ijesztő méreteken terjedt el délkeleti Európában, a másik probléma pedig, amely ezzel szoros kapcsolatban áll: a kinin-probléma. A kinin a maláriának egyetlen hatékony gyógyszer, a belőle napjainkban előállított mennyiség azonban messze elmarad a világ mai szükségletei mögött. A Népszövetség közegészségügyi tanácsának kimutatása szerint évente átlag 600 tonna kinint állítanak elő, ám ez a mennyiség távolról sem elegendi ki a malária terjedése miatt egyre nagyobbá váló szükségletet.

Albániában és Görögországban az ottani kormányok felkérésére népszövetségi bizottságok tanulmányozzák a malária-visszonyokat célszerű övrendszabályok fogantatására céljából s hasonló megkeresés érkezett a Népszövetséghez Perzsiából is, ahová szintén ki fog szállni egy orvosi bizottság. Hogy mily veszedelemesen dühög Délkelet-Európában a malária, kitűnik többek közt a görög közegészségügyi minisztérium egyik jelentéséből is, amely szerint kétféle ember, tehát Görögország lakosságának körülbelül egyharmada betegedett meg maláriában.

Görögországban különleges orvosi szervezetet alakítottak, amely lehetővé teszi 300.000 krónikus eset állandó kezelését. Ehhez a kezeléshez három tonna kininre volna szükség, ez évi februárjában azonban csak féltonna állott a görög kormány rendelkezésére. Perzsiában a legújabb jelentések szerint még rosszabbak a viszonyok, ami nemzetközi szempontból igen nagy jelentőségű. Perzsiában periódikusan pusztít a kolera, pestis, tifusz és malária, amely járványok olykor évekig tartanak s körülbelül 11 esztendő óta állandóan tizedelik a lakosságot.

E járványok közül legelterjedtebb és legveszedelmesebb a malária, amely Perzsia sok területében egész helységet pusztított ki.

Egy másik borzalmas ragályfészek: Dél-Oroszország. Csak magában Ukrajnában a múlt év első tíz hónapjában körülbelül félmillió maláriaesetet állapítottak meg, a járvány leküzdésére azonban alig féltonna kinin állott a hatóságok rendelkezésére. Egy most kiadott moszkvai jelentés szerint Moszkvától délre rendkívül kritikusá vált a helyzet; a legveszedelmesebb körzetek Turkesztán, a Volga vidéke és a Kaukázus. E vidékeken a múlt év első tíz hónapjában 438.692 maláriaesetet fordult elő, ami 76 százalékos emelkedést jelent az előző esztendővel szemben. Összesen 1.8 millió maláriabeteget van jelenleg Oroszországban.

E járványok ijesztő terjedése s a velük egyáltalán nem arányosan növekvő kinintermesztés arra indították a Népszövetséget, hogy nemzetközi konferenciát hívjon egybe. E konferencia legfontosabb feladata lesz a kinintermesztés fokozásának lehetőségeit megtárgyalni. Már a kininnek az ára is olyan komoly probléma, amelyet a konferenciának meg kell oldania, hiszen 1914 óta megnégyszereződött a kinin ára.

hiszen 1914 óta megnégyszereződött a kinin ára.

Szakértők felfogása szerint az ár-kérdés egyébként is ugrópontja a malária-problémának. Egy angol szakember e kérdéssel kapcsolatban azt írja a Times-ben, hogy a Kinokéreg mai termesztése teljesen elegendő volna a szükségletek fedezésére, csak hogy a járványok által leginkább sújtott országok nem tudják megfizetni az árakat. Ilymódon a malária-probléma megoldása is beleesik a közgazdasági kérdések szférájába s szorosan hozzákapcsolódik a világgazdaság nemzetközi ujjaépítésének problémájához.

Izgalmas vendég szereplés és egyéb színházi történetek

Budapestről jelentik: Az utóbbi időben mindinkább szárnyra kapott az a hír, hogy Szabolcs Ernő, a Fővárosi Operett Színház főrendezője, kora ősszel Fedák Sárival együtt Amerikába utazik. Ennek a hírek kapcsán beszéltek arról is, hogy Szabolcs Ernő végképpen megvált a Fővárosi Operett Színházról.

Ebben az ügyben Szabolcs Ernő a következőket mondotta:

— Ebben a pillanatban még tárgyalások folynak köztem és igazgatóságom között, melyeknek valószínű eredménye az lesz, hogy szeptember közepétől december közepéig tartó szabadságom ideje alatt feleségemmel együtt csatlakozom Fedák Sári amerikai társulatához. Arról természetesen szó sincs, hogy eltávozzam a Fővárosi Operett Színház kötelékéből, annál kevésbé, mert hiszen mához egy hétre már meg is kezdem a próbákat a Fővárosi Operett Színháznak augusztus utolsó, vagy szeptember első szombatján színpadon való revüjéből, a Martos-Szabolcs-Szlatinai operettből.

A tegnapi napon Darvas Lili aláírta szerződését, mely őt a Vigaszínházhoz köti. Tekintettel arra, hogy tudomásunk szerint Darvas Lilit november hó végéig ugyancsak szerződés köti az Unió színházaihoz, kérdést intéztünk a művésznőhöz, hogy a Vigaszínházhoz való szerződésének a híre milyen formában felel meg az igazságnak. Darvas Lili a következőket mondotta:

— Tegnap aláírtam szerződésemet, melynek értelmében 1924 szeptember 1-től egy évi időtartamra a Vigaszínház tagja lettem.

Medek Anna pénteken este a Kaposvári színházban rendezett hangverseny keretében lépett fel és az Alarcosbál egyik áriáját énekelte éppen, amikor a közönség hirtelen felugrált a nézőtérre és ijedt sikoltozással a kijárat felé tödült. Medek Anna rémülten látta a nézőtérre kerekedett pánikot, de mielőtt még ideje lett volna arra, hogy gondolkodjék, azt vette észre, hogy a vasfüggöny leereszkedett előtte a színpadon. Mi történt? ... Semmi más, mint az, hogy az inspekciónak rendőrtisztviselő, miáltal Medek Anna énekelte, a színpadok mögött sétált és szórakozottságból megnyomta azt a gombot, amely egy villamosáram bekapcsolásával megindította a vasfüggőnyt. A nézőtérre ült a kaposvári rendőrkapitány és a tüzoltó főparancsnok, akik, amikor látták az ének közben lefelé induló vasfüggőnyt, abban a biztos hitben voltak, hogy váratlanul tűz ütött ki a kulisszák mögött, miért is mindketten felugrottak helyükről, kiszaladtak a nézőtérre, hogy haladéktalanul foganatosíthassák a szükséges intézkedéseket. A publikum látta a lefelé szaladó vasfüggőnyt és látta a nézőtérre kiléle rohanó tüzoltó főparancsnokot és rendőrkapitányt, természetesen mindenki azt hitte, hogy a legsúlyosabb veszedelemben forog a színház. Így történt azután az, hogy pillanatok alatt felbomlott minden rend a nézőtérre és mindenki a kijáratok felé tödült. Jó negyedóra kellett hozzá, amíg a megnyugtató közönség ismét visszatért helyére és folytathatták a hangversenyt, melynek során Medek Anna ismét belekezdett az az Alarcosbál abbamaradt áriájába és azt a közönség tomboló tetszése mellett fejezte be.

Reinhardt indította meg az Offenbach-operettek reneszánszát, amikor a müncheni Künstertheaterben zseniális és újszerű rendezésben adta elő Szép Helénát, a címszerepben Jeritza Máriával, akit később Hajdu Ilona, a M. Kir. Operaház jeles művésznője váltott fel. A nagy sikeren felbuzdulva, az Orfeusz-t is színrehozta és ezzel megkezdődött az Offenbach-operettek új kultusza. Budapest hődolt be neki újra legelőször és a magyar fővárosban született meg egy olyan Offenbach-operett, amelynek a hőse is a pajos melódiák halhatatlan szerzője volt. Azóta egyre-másra kerülnek színre Európá-szerte Offenbach operettjei, vagy pedig újszerű operettek Offenbach zenéjével. Bécsben most kezd ismét hódítani Offenbach. A múlt héten a Strauss János-színház hozta színre a Kékszakállu herceget nagy sikerrel, legközelebb pedig a Modernes Theater eleveníti fel a Párisi élet-et, amelyben Pálmái Ilka és Kassai-Viktor nyújtottak feledhetetlen alakításokat. Kíváncsian volna, ha Budapesten is folytatnák az Offenbach-reprízket, mert a közönség, amelyet valóságos agyongyötörnek az émelet értékű szokványoperettekkel, valósággal üdülését leli a nagy francia mester alkotásaiban, az operettzene kristályosan gyönyörű ösforrásában.

Férfi ingek, kendők, harisnyák

mindennemű kötött árúk, férfi fehérneműek méret szerint legolcsóbban

Molnárnál

Bul. Regele Ferdinand No. 9.

NYOMTATVÁNYOK ÜZLETI KÖNYVEK IRODAI BERENDEZÉSEK

MÉGAY ÉS LÁSZLÓ

PAPIRKERESKEDÉSEBEN, STR. AVRAM IANCU (KOSSUTH-UTCA 2) — INTERURBAN TELEFON 623.

Kárpitos

munkákat a legszebb kiviteiben jutányos áron készít

Kovács kárpitos

Strada Francisc Deac (Deák Ferenc)-utca 1. szám.

Párisi divatnőfűzők érkeztek

az OLD-ENGLAND-ba

Női- és férfi fürdőruhák

Fűszer- és csemege árúk,

olcsó, szolid és figyelmes kiszolgálása

VADASZ ÉS LONDON

fűszer- és csemege kereskedésében, Boulevard Regele Ferdinand 10. — Telefon 8. szám.

Kellemes hír a kislábu hölgyeknek!

34 és 35-ös számú cipőt viselő hölgyek figyelmét felhívjuk, hogy raktárról 500 pár legfinomabb vegyes

formájú finom cipőket a napi árnál 50 lelei páronként olcsóbban árúsítunk.

Selejtes cipőáruház.

Iparosok építkezünk

Ez alkalomból oly célnak használnom fel e sorokat, melyek talán célt tévesztettek lesznek. Ugyanis az iparosságot szeretném biztatni arra, hogy egyrészt a lakáshány enyhítése, másrészt az építőipar foglalkoztatása érdekében házakat, abban lakásokat és műhelyeket építtessen. Bár részben célt tévesztett e felhívásom, mert jól tudom, hogy az iparosság eddigi viszonyainak megfelelőleg — sokszor viszonyait meghaladó módon is — részt vett minden közösségben, ott volt mindenütt és mindenkor, hol társadalmi mozgalmak és célok előbbre viteléről volt szó, mégis ismét és ismét felszínre kell hozni ezen kérdést, sőt állandóan felszínen tartani, mert ennek megoldása az általános érdekkel-mellett iparosérdek is. Ha szétvesszük a városban folyó építési munkálatok eszközöltetői között, azt látjuk, hogy az általános tatarozásokat és a ritkábban előforduló épülettelátásokat legnagyobb részben iparos háztulajdonosok eszközöltetik. Sajnos, még mindig nem a lakáshány érdekében, hanem műhelyük, vagy ipartelepük kiépítése érdekében. Különösen az utolsó lakbérrendelet kényszeríti őket erre, mert a műhely és üzlethelyiségek szabad forgalom tárgyává tették, kiszolgáltatván ezen produktív állam fenntartó elemre a lakbér úszorának. Csakhogy ott a baj, hogy az iparosok kevés százalékának van meg hozzá a módja, hogy saját házába költözzön s ott építkezés által létesítsen magának megfelelő műhelyt, vagy üzletet. Még az a kevés, aki ezt teszi is, az is ipartól vonja el tőkét, hogy műhelyének férőhelyét létesítsen, miáltal tőkeszegénységéből kifolyólag iparban beállott lendületet gyöngíteni és hátráltatni kénytelen.

Azon módhoz kell tehát fordulni az iparosságnak is, mely saját existenciájának feláldozását nem teszi szükségessé. És ez az, hogy vegyen részt az iparosság a városi építő bank alaptőke lejegyzésében minél nagyobb mértékben. Jegyezzenek részvényt azon iparosok is, kiknek nincs szükségük lakás vagy műhely építésre, de némi iparüzéstől elvonható tőkével bírnak. Vegyen részt az iparosság a részvényjegyzésben minél nagyobb számban és a lehető legnagyobb tőkével, hogy így az igazgatásban részt vegyen s hogy ezen részvétel folytán az iparosság igényei — akár munkához jutás, akár lakás vagy műhelyhez való jutás árán — kielégíthessenek. Igaz, hogy maga a részvény minimális osztalékot fog hozni, de közvetve bővebb biztosítást ad, ha igazi nagy tőkével jó adminisztrációval fog bírni az az Építő Bank. Mert munkaadóalkalmakhoz juttatván számos iparosotállyal a mai magas műhely és üzlethelyiségek fizetését lehetővé teszi és mert új helyiségek létesítésével a lakáshányat emelkedni fog, tehát a bérek, ha nem is csökkenni, de az emelkedésben megállani fognak.

Kötelessége tehát minden egyes iparos polgárnak ezen építkezési akció támogatására minél nagyobb részvényjegyzése, mert az építkezés fellendítésével egy teljes évtized óta munka- és keresetnélküli álló iparág jut keresethez, mely mindmég annyi keresetből ismét szükségleteit elégíti ki s így nemcsak az építő szakmába tartozó iparág, de más, a ruházati, az élelmész, a diszító stb. iparágak is lendületet nyerne, kereseti lehetőséghez jutnak.

Ezen eszmék és meggyőződésektől in-

díttatva a Városi Építő Bank létesítése és alapításába maga az Ipartestület és Ipartestületi Hitelszövetkezet is részt vesz, most már csak az lesz fontos, hogy az iparosság is minél nagyobb részvényjegyzést eszközöljön, hogy ezáltal az igazgatásban képviselthez jusson s képviselői megvédhessék és szolgálhassák érdekeiket.

D. L.

Az iparosok sérelmei.

Súlyos panasszal fordult ismét a Huszár ipari Munkaadók Szakszövetsége az Ipartestület előjáróságához, hogy védelmet kérjen s hogy orvoslást eszközöljön ki számára azon megkárosító törekvésekkel szemben, melyet egyes közhatalóságok s azok tulbuzgó hivatalnokai velük szemben alkalmaznak. Nem először hangzik már el ezen panasz, hogy az erőszakos színházi és hangversenyjegyek és sorsjegyek árusításával mily zaklatásnak, mondhatni zsarolásnak teszik ki az iparosokat, kik anélkül is nehéz állampolgársággal járó kötelezettségeknek ki vannak eleget téve. Adófizetésnél, vagy a mézárások vágási bárcájuk beváltásánál, a vágóhídon vágó állataik bemutatásánál mindenütt újra és újra ki vannak téve ily jegyek vásárlási kényszerének.

Nem elég adót, számtalan városi takaszt, illetéket, naponként emelkedő vámokat és szállítási díjakat fizetnek az iparosok? Még ilyen kényszerzaklatást és zsarolást is el kell tűnőök.

Sajnos, az egyévenkénti védekezésnek sikere nincs, sőt még legtöbbször több bajt és zaklatást von maga után, mert a vétel visszautasítása esetén csak akadékoskodás, visszautasítás, stb. van részük az illetőknek. Csodálatos, hogy a felteszt és vezető tisztviselőik rendelete ezen a téren mily értéktelen. Ugyanis a jegyek, vagy sorsjegyek árusításának letiltására már többször olvastunk a lapokban a városi, a rendőrségi prefektus uraktól, vagy a pénzügyi inspektor urtól tiltó rendelkezéseket s ezek dacára a zaklatás talán még nagyobb, mint volt a múltban.

Azért fordult most az illető szakcsoporthoz az Ipartestület előjáróságához segítségért, hogy a teendő lépések eredményesebbek legyenek és ne legyen alkalma az illető tisztviselőeknek az egyes nem vásároló iparosokon bosszút állani.

Legjobb lesz, ha az Ipartestület is nem magába, hanem a Kereskedelmi és Ipar-kamarával és a Kereskedelmi Csarnokkal együttesen fog lépéseket tenni ennek az országos botránynak beálló sérelem orvoslására, mert ezen állapotok fenntartása nemcsak az iparosokra és kereskedőkre nézve káros, de szégyenletes és megalázó magára az államra is.

Fazekas iparosok panaszai.

Nem általános ipari, de általános közegészségügyi sérelem az, melynek napirenden való tartása mindaddig rendkívül fontos, míg orvoslást nem nyer. Sajnálatos, hogy jóllehet lapunkban már négyszer foglalkoztunk az iparosok pedig a tanácshoz és előjáróságához többször fordultak beadvánnyal és előterjesztéssel a sérelmek, a károk és közegészségügyre veszedelmes bajok orvoslásáért, azok figyelembe nem vétetnek. Pedig ezek orvoslása nem kerülne a városnak sokba.

Közegészség ellenes és életveszedelmes az maga, hogy míg a Nagypiac-tér árusító kockái be vannak kerítve korláttal, addig az a rész, ahol a fazekasok főz-

edényeiket árulják, bekerítve nincs, a kovácsok leróthadtak és így számtalanszor megtörténik, hogy kocsik, vagy megvadult lovak emberen és árun keresztül gázolnak és emberhalált, csonttörést, portéka és ároncsolást idéznek elő. De a legnagyobb mértékben veszedelmes a közönség egészségre, hogy ujabban a falusi szekerek ott állanak meg és naphosszat etetnek, hol az edényárusítás folyik. Ott fertőzik a levegőt, trágyalé és trágyahulladékok porlaksban rakodhatik le az edényekre, amit a közönség vásárol meg. S mindez a hatóság kényvelmeskedése folytán áll elő, mert egy rendőr a szekereket és lovakat régi beálló helyükre, a Söház elé kényszeríthetné.

Végül igen nagy sérelmük a fazekasoknak, hogy a vidék házi iparosi edényekkel előzőnk a piacot, elárasztják áruikkal a vásárt s ugyanakkor a helybeli iparosok nem képesek létfenntartásukhoz szükséges anyagiakat megkeresni s nem képesek annyit keresni, hogy köztartozásaikat rendezzék. Ezen sérelmes állapotok előtt való szemhunyas oda fog vezetni, hogy egész iparágak fognak megszűnni és letűnni. Hiszen ezen utóbbi állapot meglátása a városra és államra egyaránt káros, adókat, illetékeket ezek itt nem fizetnek s így helyes és igazságos volna a hatóságnak a legradikálisabb beavatkozása is ezen ügyben.

Felhívjuk az illetékes hatóságokat figyelmét ezen bajokra és azok orvoslására annál is inkább, mert ez különösen költségbe, áldozatba vagy hosszabb eljárásba nem kerül és mégis az egész iparcsoporthoz megélhetést teszik általa lehetővé.

Az iparigazolványok becsesítése.

A magyar szövegű iparigazolványok kicserélése igen nagy munkatorlódást idézett elő ugy az Ipartestület, mint az Iparhatóság előtt. Több mint 5000 darab iparigazolvány átcsereléséről van ugyanis szó, melyeknek elkészítése, lajstromba foglalása hatalmas munkát igényel. A képzéshez kötött ipart üző iparosoknak ezen kicserélést az Ipartestület eszközli, éppen ezért felhívjuk az Ipartestület tagjait, hogy az iparigazolványukat az Ipartestülethez hozzák fel, mely hivatal annak kicserélését minden további utániárás nélkül a díjak kifizetése mellett maga fogja eszközölni. Az iparigazolványokat be nem cserélő iparosok az ipari nyilvántartásból ki fognak esni és nem létezőknek fognak tekintet. A munkakönyvek kicserélése csak a pünkösdi ünnepek után eszközölhető, június 15-étől kezdve, mely esetben ugy mint az iparigazolványokat be fog kelleni azokat szolgáltatni és csak rákövetkező héten lesznek a román szövegű munkakönyvek kiadva.

Ipariskolai rajzkilátás.

Rendkívül fontos körülmény a tanoncnevelésben az, hogy egyes tanoncok szakmájuk szakrajzában, továbbá a mértani rajzban, mely előhaladási ének el. Éppen ezért minden szakirányú tanonciskolának legfőbb feladata az, hogy az iskolából ki-kerülő tanoncok ezen a téren különösképpen lelkiismeretes és pontos tanítást kapjanak. Városunk tanonciskolája mindmég kor betöltötte a hozzáfűzött reményeket s amint most alkalmunk van látni és tudni, ugy a legutóbbi időig is a rajztanítás annak fontosságához képest tökéletes és a helyzett magaslatán álló volt. Ennek igazo-

Tavaszi és nyári divat-
ujdonságaim megérkeztek

SCHWARTZ LAJOS

uriszabó, Strada Ciorogariu (Uri-utca) 5. szám.

lására ez évben nagyvárnyu rajzkiállítást rendez az évvári vizsgálatokkal kapcsolatban a tanonciskola, melyre úgy az iparosok, mint az ügyíránt érdeklődő hatóságok figyelmét ez uton is felhívjuk. Itt emlékeztünk meg arról, hogy maguknak a tanonciskoláknak is a jelesebb rajzoló tanoncok rajzaiból az egész Erdélyre kiterjedőleg országos kiállítás lesz e hónap végén Kolozsváron, melyen városunk tanonciskolája is részt vesz. Hogy az ott gyűjthető tapasztalatok városunkban is értékesíthetők legyenek, maga az Ipartestület fordult a város tanácsához azíránt, hogy legalább két ipariskolai tanerőnek kiküldését és személyes részvételét tegye lehetővé megfelelő összeg kiutalása által.

A tanoncok tempomba járása.

A tankerületi főigazgatóság, mely az ipariskolák felügyelő hatósága az Ipartestületet is felhívta arra, hogy figyelmeztesse tagjait, hogy tanoncaiknak ünnepnapokon való templomba meneteleiket ne akadályozzák, hanem segítsék elő. Tekintettel arra, hogy az iparostanoncok valláserkölcsei nevelése, a társadalom normális helyzetbe való hozatalát, a közérkölcset, az igazságérzetet, a józanéletet stb. mind nagyban szolgálja, az Ipartestület vezetősege ezuton kéri tagjait, hogy tanoncaik templomba járását segítsék elő és ellenőrizzék.

Az asztalos iparosok butorcsarnoka.

Az Ipartestület házába megürült helyiség megfelelő átalakítása már nagyban folyik és rohamos lépésekkel halad előre. Mind nagyobb érdeklődés nyilvánul meg nemcsak szakkörökben, hanem butorok nemességét, jószágát és művésziességét értékelni tudó közönség körében is. Az iparosok ezen szövetkezeti mezmozdulása példa lesz a többi iparágakra is, mert beigazolható, hogy a jövőben csak ezen szövetkezeti eszmék felvételével és gyakorlati alkalmazásával védhető meg a kisipar, illetve kézműipar. A butorcsarnok szövetkezeti helyiségei állandó műbutoripari kiállítási jellegű is fog magában hordani, éppen ezért a közönség azt bármikor meglátogathatja. Mint értesülünk, a helyiségek céljainak való átadása még e hó 15-20-án körül meg fog történni.

Az ipartestületi tagdíjak fizetése. Felhívjuk az Ipartestület tagjai figyelmét arra, hogy a testületi tagsági díjakért jelentkező pénzbeszedő szolgáltnak tagsági díj tartozásaitak lehetőleg pontosan és minden megkezdett évre, avagy félévre kifizetni sziveskedjenek, nehogy a hátralék összegyűlvén, annak kifizetése saját szempontjukból nehezebbé váljon. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

Félix-fürdői kedvezményes jegyek az iparosoknak. Értesítjük az Ipartestület tagjait, hogy kedvező megállapodás folytán a Félix-fürdő igazgatósággal egyezséget létesítettünk arra, hogy tagjaink a fürdőjegyet az Ipartestület pénztárnokánál d. e. 8-tól 12-ig vásárolhatják. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

Kedvezményes áru tűzifa. Az Ipartestület tagjai az Ipartestület hivatalos órái alatt kedvezményes áron tűzifát vásárolhatnak.

* „Este későn, a hátsó lépcsőn” a legújabb kottasláger. Kottája és minden más kotta kapható a Heszidus Hirlapiroda zeneműosztályában.

Egy lól esperes-plebános a pozsonyi törvényszék előtt

Pozsony, június 6. Érdekes ízgatási pör folyt le a pozsonyi törvényszéken. A vádlott Treskonv Ernő modori tót esperes-plebános volt. Treskonv a Hlinkapárt tagja és a megyei képviselőtestület gyűlésen feltűnt éles ellenzéki beszédekkel. Az a vád ellene, hogy a tavalyi megyei választások előtt beszédekkel mondott, melyeknek, a vádirat szerint, az volt a hatása, hogy a felizgatott emberek elhatározták, hogy nem fizetnek adót, mert a szónoknak — mondták — mindenben igaza van.

A tárgyaláson Novák dr. ügyész képviselte a vádat, a védelmet pedig Neumann Tibor dr. látta el. A vádirat tartalma szerint Treskonv Dióson ezeket mondtatta:

— A bevándorolt csehek bilincsekbe verték Hlinka atyánkat és Kassán meg is verették. Ezek a csehek gamaslikkal, de ing nélkül és spagatás manzsettákkal, celuloíd gallérokkal jöttek a tótok közé. De nézzétek meg most őket! A cseh nők megjelennek a vásárokon, ahol minden kövér libát megvesznek, egyszóval csak itt a Felvidéken találták meg Amerikájukat. A szocialistákról azt mondtatta, hogy ők adták el a Felvidék gyári népét. Most a pozsonyi dinamitgyárunkat is Csehszországba viszik. — mondtatta.

Bélaházán azt mondtatta volna Treskonv, hogy: — a csehek eleszik a tótok kenyerét, csak enni és inni jöttek a Felvidékre és magas diétáikat Prágába viszik.

— Nem igaz az, — folytatta azután, — hogy a csehek szabadították fel a Felvidéket, ők csak a kész tálhoz jöttek és most a Felvidék emlíni előskönek. A legtöbbje még köszörüs volt pár évvel ezelőtt és a Felvidéken miniszter lett belőle. Testvér ide, testvér oda, — maradjon a cseh ott, ahol volt és minket ne keressenek. Egyék meg saját kenyerüket, de nem a miénket.

Treskonv részben beismerte, hogy hasonló kifejezéseket használt, de kijelentette, hogy ő csak jogos kritikát akart gyakorolni és nem volt szándékában ízgatni a kedélyeket. A bíróság számos tanut hallgatott ki; a legtöbbje a tót földművespárt-hoz tartozott, akik terhelően vallottak. Az egyik anu szerint a hallgatóság körében Treskonv beszéde óriási hatást keltett, sok gazdaember azt beszélte a beszéd után, hogy nem fizet többé adót.

A bíróság Treskonv Ernőt bűnösnek mondtatta ki az ízgatás vétségében és ezért a rendtörvény alapján tizennégy napi fegházra ítélte, de a büntetését kétévi időtartamra felfüggesztette.

Az ítélet ellen az ügyész és Neumann védő is felelbezett.

Pozsony, június 7. Az utóbbi időben feltűnő módon gvarapodnak a Felvidék területén a lapelkobzások. Csupán egy hét leforgása alatt nem kevesebb, mint ötször kobozták el a Hlinkapárt lapját, a Pozsonyban megjelenő Slovák-ot. Az öt számnak nem kevesebb, mint tizenkét cikke esett a cenzor áldozatául és ha a Slovák e hét alatt is megjelenik, ez csak annak a körülménynek tudható be, hogy az inkriminált cikkek kihagyásával új példányokat nyomtatott. A négy elkobzott példány mindegyike az amerikai tótoknak az itthoni tótokhoz intézett fölhívását közölte le. Ebben fölszólították az itthoniakat, hogy tótoknak vallják magukat és ne

engedjék magukat elcsehesíteni. Négyyszer megjelenhetett ez a fölhívás anélkül, hogy a cenzor az államhatalomra nézve veszélyes dolgot látott volna benne, de az ötödik napon elrendelte a lap konfiskálását, azért persze, mert erre vonatkozólag Prágából utasítást kapott.

A tót néppárt vezére, Hlinka, hónapok küzdelmes harca árán sem tudott magának utlevelet szerezni, jöllehet annak birtoklása igazán a legprimitív emberi jogok közé tartozik. Ezért nem képes Hlinka amerikai utját megvalósítani. A politikai hatóságok megtagadój végzését megfűszerezte a legfelsőbb fórumhoz, de az is elutasította. Őt azzal az indokolással, hogy a rózsahegy, zsolnai és nyitrai csendőrség hazaárulás és a cseh nép ellen való lázítás miatt harminc bűnvádi följelentést tett el. A hatóságok tehát nem könnyíthetik meg Hlinkának külföldre való szökését. E döntés ellen Hlinka lapjában, a Slovákban a következő nyílt levélben érvel:

Valóban igaz, hogy a csendőrség, amely Tótországban egyszóval kizárólag csehekéből áll, akik a tót nyelvet nem értik, harminc bűnvádi följelentést tett ellenem nyilvános helyeken tartott beszédek miatt. Ezekből a följelentésekből, amelyek magasabb helyről jött parancsra történtek, a vizsgálóbírák huszat azonnal a papírkosárba dobtak, amint a följelentések elébük kerültek. Nagy lelkingugalommal nézek az ellenem emelt vádak szemébe. Szökésre nem gondolok. Jól tudom, hogy Prága saját érdekében nem akar belőlem mártírt csinálni. Ha annak idején Magyarországról sem szöktem meg, amidőn kétévi súlyos börtönrre ítélték, akkor ma még kevésbé fogom ezt tenni. Abban az időben a magyar hatóságok nyugodtan engedték, hogy külföldre utazzam és személyes szabadságomat nem korlátozták. Mindaddig, amíg magam nem álltam a bíróság elé. Ha majd megtagadják számomra a kiutazáshoz szükséges engedélyt, úgy ez nem azért történik, mert szökésemről félnek, hanem mert Amerikában való tartózkodásomtól félnek. Ezért nem akarnak tudni a barátaim által felajánlott bármily összegű kaucióról. A törvényre való hivatkozással követelem utlevelem kiadását. Ha nem engedélyezik, ezzel csak azt bizonyítják, hogy Tótország ma a tótok számára börtön lett.

KEPES ELEK

orvosi kötszerszék, Sas-passage 20. szám

Saját készítményű **SÉRVKÖLŐK, HÁSKÖLŐK,** speciális kötszerek, női és férfi övszerek

Olcsó alkalmi vásár!!

Női pongyolák — 150 Leitől
Női szövet ruhák — 300 „
Női szövet aljak — 200 „
Női kabátok — 550 „
Gyermekekruhák — 60 „

Model áruház Str. Vlahuța (volt Sat. János-utca) 6

Mindenütt azt hallani

hogy a legmodernebb ruhák szolid árak mellett

Dávid és Kohn

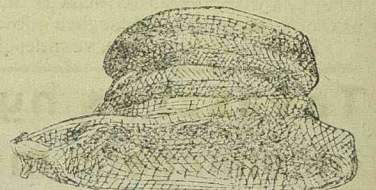
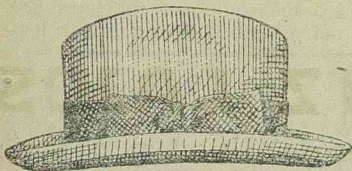
uri szabóknai szerezhelők be,

Str. Alexandri (Teleky-utca) 4. sz. a.

A husvéti kiállításon látott szép férfi kalapok 180, 250, 350 lei eredeti gyári árban kaphatók! Zöldfa-u. 21. sz. alatti lerakatunkban

Heller & Deutsch

kalapgyár, Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 20, hol női és férfi kalap alakítások legszebben és gyorsan készíttetnek.

Gyermekek kocsik

SZÓKE MIKLÓSNAL
STR. VLAHUTA (SZT. JÁNOS UTCA) 22. SZAKSZERŰ
JAVÍTÁSOK, ERYNŐK GUMMIZÁSOK STB.

EKADÓ HÁZAK!

Ritók-u. magánház kert 2 szobás lakás 150, modern emeletes ház beköltözhető 3 szobás lakással 420 ezer, ugyanott magánház elfoglalható fürdőszobás lakással kert 380 ezer, másik 250 ezer. Teleki-u. magánház elfoglalható az egész 3 szobás, istálló, autógarázs, kert 450 ezer. Szent János-u. 29. 2 részben is olcsón. Szacsai-u. 70. beköltözhető 3 szobás, parkettás lakással, 40 méteres gyárhelyiséggel 650 ezer. Van a város minden utcájában beköltözhető gyönyörű bérpaloták, magánházak, üzlet, házak, 4 holdtól 100-ig birtokok, kisebb-nagyobb szőlők egy és két szobás lakások, üzletek.

Weisz Gizi Str. Tipografia (Nyomda) utca 4.

Árlejtési hirdetmény

A nagyvárad i. z. hitközség képviselőtestületi közgyűlésének határozata alapján a hitközség tulajdonát képező Szilágyi Dezső-utcai (Str. Printul Carol) iskola-épülete kibővítési munkáinak biztosítása céljából 1. évi június hó 23. napjának d. u. 6 órájára a hitközség Szilágyi Dezső-utcai irodájában tartandó zártajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Az ajánlatot tenni szándékozók felhívtnak, hogy a vonatkozó zárt és sáttellen pecsételt ellátott ajánlataikat a fenti ideig annál is inkább nyujtsák be, minthogy a később érkezett, valamint az utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A pályázatban csak azok vehetnek részt, akik emeletes épület építésére törvényes képesítéssel bírnak.

Ajánlat akár az összmunkálatokra, akár egyes munkanemekre tehető.

Az ajánlathoz, az ajánlati összeg 5 százalékaának megfelelő bántapénz (készpénz, vagy a hitközség elnökségétől elfogadott más tökéletes fedezetet nyujtó érték) csatolandó

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet, valamint a minden ajánlattevőre kötelező vállalati feltételek a hitközségi irodában d. u. 3-6 órák között megtekinthetők. Ugyanitt kaphatók az ajánlati árakkal kitöltendő költségvetések is.

A hitközség fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson, az árakra való tekintet nélkül, esetleg az összes ajánlatoktól is eltekinthessen.

Nagyvárad, 1924 június hó.

Dr. Konrád Béla
hitk. elnök.

Értesítés

Aszódinál Saspalota

40 nagy tábla csokoládé 1 kgr. 100 Lei

A nyaraló és fürdőző közönségnek ajánlok vaját, turót, szalámit, szardíniát, halkonzerveket, liköröket, pezsgőt, borokat, málnaszörpöt, ásványvizeket, tisztán kezelt fűszerárakat, Cukorka és csokoládé osztályom va-ánap egész nap nyitva, a Dorian mozgó főbejáratl szemben.

Olcsó gyári árak Sporttagoknak nagyobb vételnél 10% árengedmény cukorkákban!

Figyelem!
Legolcsóbb és legjobb **férfi öltönyök** csak a Várad Zsigm.-utca 2 alatt készülnek **SCHREIER férfi szabónál.**

A Helikon régiség üzletét megnagyobbítva

a Magyar Általános Hitelbank épületének (Szaniszló-utca) 1. szélső helyiségébe helyezte át.

2 salon garnitura alkalmi vétel

Képek, órák, porcellánok, porharak stb. régiségek nagyválasztékban és olcsón kapható.

A Banca Crisoveloni ghidigeni élesztőgyár kolozsvári gyárából naponta friss szavatolt jó minőségű

ÉLESZTŐ

érkezik. Kartellen kívüli olcsó árak. — Biharvármegyei és nagyvárad egyedüli főlerakat:

BLUM JAKAB

liszt és termény kereskedő, Oradea-Mare (Nagyvárad) Piața Unirii (volt Szent László-tér) 5. szám alatt.

Perzsa szőnyegek

javítását, tisztítását és megóvását olcsón elvállalom. **BALLA Szalárdi-utca 9. szám.**

Ismét magas árban

VESZEK

ARANY

EZÜSI

és briliáns tárgyakat

KLEIN

ekszurárház Avram Iancu (Kossuth Lajos)-utca 4. szám

ÓRÁK

szakszertű javítását a legkompli

káltabbig kifogástalanul

TISZAY

végző Strada Alexandru (Teleky-utca) 9. szám alatt

Jutányos árak Preciz munka.

Garantált valódi **svájci selyem gaze, malmok** számára

ALBERT WYDLER
ZÜRICH

Prima XX., XXI. és grizgaze az összes számokban. Vezérképviselő és főlerakat Románia számára

Frati Vögeli & Müfler BUCUREȘTI Str. Páris 20.

Gyári lerakat Erdély és Bánát részére: „HELVETICA” Brassov (Brassó). Körház-utca 60.

Jutányos gyári árak!

Butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt butorszükségletét fedezné, feltétlenül nézze meg butorkészletünket. Készítünk megrendelésre mindenféle butort u. m. legfinomabb műbutort, ebédő, hálószoba és konyhaberendezéseket ugyszintén commerc árut.

Építet és üzlet berendezéseket megrendelésre gyorsan és olcsón készitünk

Fratii Engelstein și Comp

Sirul Cerbilor (Szarvas-sor) 4.

A kolozsvári **CZELL** sörfőződe

VILÁGOS URSUS-SÖRE

Főraktár Nagyvárad és vidéke részére Ghilányi-u. 5-7.

a közönség legkedveltebb itala.

Főraktár Nagyvárad és vidéke részére Ghilányi-u. 5.7.

Treuer János Tudatom a n. é. közönséget, hogy a Piata Unirii (Szent László-tér) 7. sz. a. szobafestő és mázó műhelyemet megnyitottam. Szolid árak. A n. é. közönség szíves pátrfogását kérem.

szobafestő és mázó

Piata Unirii (Szt. László-tér) 7.

Lanz gőz és motor cséplőgépek

minden nagyságban, mezőgazdasági motorok, aratógépek raktárról azonnal szállíthatók.

Uzinele Lanz S. A.

Bucaresti, Strada Batiste 14 bis.

Galvanizálás

oxidálás, nikkelezés és rézzel való ötvöztetés a legelőnyösebb és a legszebb kivitelben, mindeféle tárgyakat, vállal az

Első Román-Olasz villamosszülők-gyára

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy megboldogult férjem elhalálozásával **mázoló-épület- és butor-festő** műhelyét **Biró Mihály** mint szakképzett munkavezető vezetése alatt tovább folytatom és minden e szakmába vágó munkát vállalom. Kérem a n. é. közönség szíves pátrfogását. Tisztelettel

Özv. CZAPFALVY JÓZSEFNÉ

Műhely:

Strada Sf. Ladislau (Körös-utca) 9.

Fehérnemű varroda

Pávei-utca 18.

Férfi ingek elsőrendű kivitelben 50 L-től 70 L-ig
Dusan csipkézett női fehérneműk beendítve ————— 35 L-től 70 L-ig
gomblyukkötést nagy gépen és csipke beendítést gépen olcsón vállal

Szőlő permealzó szakszerű javítása

Pálinka főző

lékvár és mosó-üstöket

a legjobb minőségben készít

Bernácsik József rézműves Str. Gen. Mosoiu (Mezey M.-u.) 7

Brillánszt, platinát, törmelék aranyat és ezüstöt magas árban veszek.

KOHN HENRIK ékszerész

Strada Avram Janku (volt Kossuth Lajos-utca) 7. sz.

Masits szücs

Szőrmeárak nagy választékban

Str. Vlahuta (Sz. János-u.) 2.

Irodabutorok, parketták Rimanóczy

műbutor és parkettagyár
rt. Oradea-Mare Strada Clujului 117. Telefon 279

Eladók hazai perzsák

keleti perzsák, gyári szőnyegek, pénzkrisis miatt leszállított árakban elnyós fizetés mellett. Raktáron levő Wertheim kasszák butorok, minden elfogadható árban, túlnalmozott raktár végett.

Beck és Benjámín

Str. Cogalniceanu (Várad) Zs.-u.) 11. Telefon 17-30

„Ideal Pasta“

a legjobb cipőkrém 180 grammos dobozokban

Egy doboz ára 14 L
Próba doboz 4 L

Főelárutó:
Stern Miklós

Új és használt **kerékpárok, gumik** ezekhez mindenféle részek legolcsóbbak **varrógép és kerékpár** javító műhely.

H. Eisenberger

Piața M. Viteazului Nagypiac-ter 5, napi piacon szemben

Magas árban veszek

brillians, arany, ezüstékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hámis fogakat,

Freund Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regelor Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Szechenyi-szálló épület.
Ez szer olcsó áron kapható.

Vízvezeték szerelési munkákat és mindennemű bádógos munkát jutányos árban készít

Steiner Adolf bádógos,

Piața M. Viteazului (Nagypiac-ter) 24. szám
Olmre figyelni!

ZONGORA

kitűnő hangú berbe kiadó

Sternberg I.

régiségkereskedő
Piata Unirii, Kishidő.

Olmre figyelni! **Olcso árak!**

Gyermekzokni

trikó, harisnya, kezlyű, zsebkendő, csipke, szallag, csecsemőcsikk és rövidárak

SZENSZKI MIKLOS-nál

Nagyvárad, Sas-passage (Tarsolyfal szemben)

Nagy választék! **Szolid kiszolgálás!**

Dr Conradt Károly

vegyészeti gyára Medgyes

Gyárt tudományos alapon készült és gyakorlatilag kipróbált preparátumokat emberi, állati és növényi kártekonny állapotok irtására. Több neves vállalat között a gyár a darmstadt. E. M&R K.-cég engedélyét is bírja különlegességi készítményeinek előállítására. Ezen preparátumok közül a gyár elsőnek a „CUPREX” nevűt hozza forgalomba. Ez egy készítmény, amely az ő fizikai-kémiai — élősdieket és petéiket megölő — tulajdonságánál fogva felel bármilyen emberi, vagy állati parazitának biztos kiirtására. A legnagyobb kísérletezések szerint különösen bevált szer a gyümölcsfákon élő vértetük ellen dr Conradt Károly-téle fenyőtű-oxigén-türdő* különösen kiválik a fűrdő

végtelenül könnyű és gyors elkészítésével

Tiszta fűrdővíz, alkáli, vagy savas reakció nélkül. Intenzív oxigénfeljódás a legkisebb buborék is ealszik az egész fűrdőben hosszú időtartamra.

„Tamoform-hintőpor“

igen kiváló seb- és izzadság ápolási szer gyermekek, turisták, sportkedvelők, katonák stb. részére. **MERCUR**-féle 3 °-os oxigén-superoxyd elmaradhatatlan kellék a toilettaszatból.

Használati utasítás minden csomagoláshoz mellékelve.
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában!

Utlevelek vizumoztatását

bármely konzulátusnál Kolozsváron, Brassóban, Bucarestben a legolcsóbban és a leggyorsabban felelősséggel elintézzük.

Futárindulás minden nap.

Hirdetéseket

az összes lapok részére felvesszünk eredeti tarifális árban.

Megbizásokat elvállalunk.

Ingó- és ingatlan, valamint árúk adásvétele és közvetítése

„MERCUR” Hirdetési Iroda

Kálmán és Szirmai

Str. General Mosoiu (volt Mezey Mihály-utca) 7. szám

A tüzőltő laktanyával szemben. :: Interurban telefon 2-21

Baile Calimanesti — Caciulata

Elsőrangú klimatikus és gyógyhely. Páratlan hatású kénes fürdők vérszegény skrofula, limfatikus, reumatikus fájdalmak ellen.

Caciulata viz felülmúlhatlan hatású vesebetegségek, hólyagbántalmak és májbetegség esetén, valamint köszvény és csú ellen.

Teljes fűrdőberendezés, modern hidroterapiái és fizioterapiái intézet.

Ólt- és Soare-fűrdő. A fűrdőtársaság nagy szállodája minden kényelemmel, valamint számos hotel és villa áll a közönség rendelkezésére. — Szórakozások, koncertek, látványosságok, sport, kirándulás. — Junius hónapban 30 százalékkal mérsékelt árak.

Felvilágosításokat ad: Marele Hotel Calimanesti

Borkereskedők, likörgyárosok, vendéglősök, kávéosok, cukrászok

részére nagyon olcsó árakban érkeztek üveg-
aruk nyári időnyre

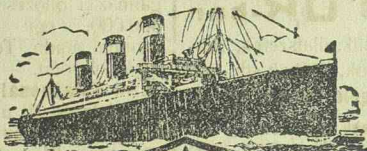
**kivételes árakban
árusítok**

Eladás nagyban és kicsinyben

Komlós Testvérek

üveg, porcellán, lámpa és tábaüveg
gyári raktára.

Oradea-Mare — Nagyvárad
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa)-utca 13.

Díjmentes felvilágosítás

Amerikába utazóknak

Az Egyesült Államok bevándorlási quótá-
jának megnyitási ideje lassanként közele-
dik. Kiutazni szándékozók keressenek
összeköttetést az Egyesült Államok, Uni-
ted States Lines, amerikai lobogó alatt
utazó gőzhajóival.

Felvilágosításokat és tanácsokat
azonnal és ingyenesen nyújt az

UNITED STATES LINES

Vezérképviselet Románia részére:
MERCUR BUCAREST, Calea Moşilor 51, TEMESVAR
Hunyadygasse 8, CZERNOWITZ, Lillengasse No. 15

Dal, Tánc, Operett

ujdonságok a Hegedűs Hírlap-
iroda zenemű osztályában.

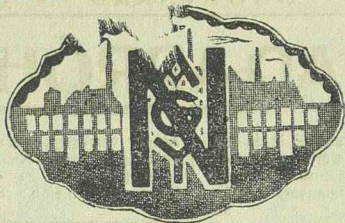
Új monométer érkezett

ezen megbízható műszer már
380 leutól kezdve kapható.

Villanykörte! legjobb minő-
ségű. Telefongép és alkat-
részek ab raktár Oradea-Mare

elektromechanikus Str. Cosbuc
(Szt. István-utca) 9. szám.

Rajz Andor

CAROL NAGY

fabrica de cravale si panglici — nyakkendő-
és szalaggyár — Krawatten- und Bandfabrik

Telefon:
5-99, 16-38

Timișoara

Telegrama:
„Nagyband“

**Eredeti angol tavaszi szöve-
teim megérkeztek**

SEIDLER urisztabó

Parcul Eminescu (Ezredévi Emléktér) 2
Rimanóczy-szálloda mellett

Modern chamotte

kályhák

különböző színekben raktá-
ron, 2500 Leltől kaphatók
valamint átrakásokat és
javításokat vállal

Varga György

kályhás mester
Strada Berkovici No. 33.

Hentes, vendéglős és házi
jégszekrények
minden fajtában kaphatók.

Braun Arnold

bádogos- és szerelő vál-
lalkozó, Sírul Cerbilor (volt
Szarvas-sor) 17. sz. alatt.

Harisnyák

nyakkendők, keztyűk,
gombok, csipkék, cér-
nák, gyöngyök nagy
választékban, a legol-
csóbban beszerezhetők

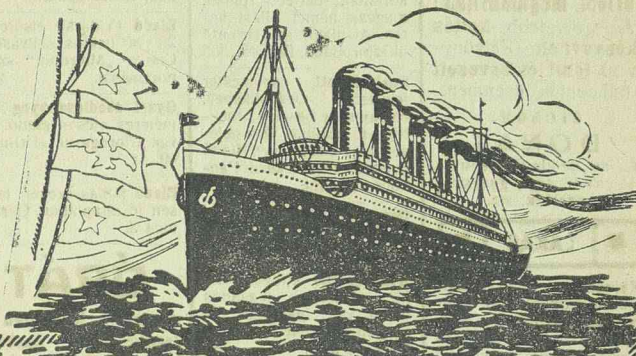
Gullmann Chajem

Sas-passzage,
főbejárattal szemben.

Arany ezüst gyémánt brili-
áns platinát és hamis fo-
gakat magat árban bevál-
tok. Órák ékszerek jutá-
nyos árban kaphatók, —
ugyanott mindenféle disz-
tárgyak, szőnyegek, por-
cellánok és antik butoro-
kat bizományba elfogadok.

Weisz Lipót

órák ékszerész és régiség
kereskedő. Strada Avram
Iancu Kossuth-utca 18. sz.

KÖZVETLEN ÚTVONALAK

BUKAREST-TEMESVÁR-NAGYVÁRAD és HALMITÓL

**Hamburg-
Bréma-
Antwerpen-
Cherbourg-on-**

**Amerika-
Kanada-
Argentína-
Brazília-ba-**

KERESZTÜL
A VILÁG LEHÍRESEBB GŐZHAJÓIN

HETENKINT 3 SZORI HAJÓINDULÁSSAL

AMERIKA és KANADÁBA

A MAJESTIC, A VILÁG LEGNAGYOBB HAJÓJA.

„MAJESTIC”

PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDET INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO.

BUCAREST
STR. SARINDAR 12

ORADEA MARE
STR. ALEXANDRII 14.

ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓÜGYNÖKSÉGE
DITÁLAN FELVILÁGOSÍTÁS UTÍVEL ÉS VIZUMÜGYEKBEN.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN — IRJATOK AZONNAL!

Weiss Manfréd, Acél- és Fémművek Részvénytársaság, Budapest

ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELETE:

FERROCOMERCIALA S. A. ROMANA

Központ:

Bucuresti, Strada Luterana No. 22.

Telefon II. Centrala 315.

Sürgönycim: Ferrco Bucuresti.

Fiók: Oradea-Mare,

Piața Mihai Viteazul (Nagypiacz-tér) 11/a.

Telefon: 14-92.

Sürgönycim: Ferrum Oradea-Mare.

Kiadási iroda: Timișoara, Piața Sft. Gheorghe (Szt. György-tér) 3.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei
vastag betűs 6 lei

Házasság

Felcsigul venne 40 éves vagyonos iparos 35-45 közötti esendőlláló vagyonos asszonyt, teljes ajánlatokat v. d. kiigere a kiadókba kérek. 339

Oktatás

Új találmány!

Óriási meglakarlás!
A legrövidebb **kettős könyvvitelt** (Kétkönyves) tanít és bevezeti mindenféle üzemben.

olcsón.

DONAT

Goidu (Beethy Odón) u. 30, Ugyanott gép-, gyorsírás nyelvek, stb.

LAKÁS

Keresek egy modern két-három szobás lakást. Ugyanott díjazok. Cim a kiadókban. 172

Kétszobás bútorozott szobát keresek a központban 15-re. Cim a kiadókban 347

Külön bejárattal bútorozott szobákat egészen külön konyhával, átadó lakásokat, penzkölcsönöket a Közeletti iroda Pavél-u. 5. 362

Teljes ellátással szoba, házaspár vagy 2 fiatal ember részére kiadó. Ugyanott ebédkoszt is kapható. Özv. Stern Lajosné Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 5. 367

Alkalmazás

Gyors- és gépirásban (Romanul is) könyvelés levelezésben teljesen jártas fiatal nő, egyenlő sűrűs állást keres. "Erre szegített" jelgén a kiadókba. 363

Főzetben, házvezetésben jártas gazdaságszert azonnali befelérésre keresek. Schwartz (Bihar-egyháza) Fülegház 31H

Egyedülálló jobb asszony házvezetésre vagy gazdaságszertnek ajánlkozok, kitűnően főz. Cimet a kiadókba ker. 368

Rendősen mindenest keresek 15-ére esetleg azonnali. Str. I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 25, kaputól bair. 370

Keresünk azonnali befelérésre irodai teendőkben jártas jó munkatérrel bíró kisasszonyt, nevezetesen jó számoló és jó folyóirással, lehetőleg román nyelvtudással. — Írásbeli ajánlatok fizetési igénvük megjelölésével. A. A. "Jelgige alatt Hegedüs Hirnap-irodába küldendők. 374

Éves bizonyítvánnyal mindenest főzőnő felvétetik. Grüner, Str. Gozda 42, 371H

Ügyvédjelölt hosszú gyakorlati, perfect román, magyar, német, állást keres. Ajánlatok az "Orient" hírlapíródába, Brassó. 365

Szakképzett / uszmester felvétetik. Óvadékképes, románul is beszélő megbízható kabinos férfi nevelő vagy kisegítővel. Kiadó nyári buffé. Ertekezni Pankolics-uszoda. 375

Ügyes önálló igazgató felvétetik. Róna cegnél, Sas-palota. 385

Házvezetőnő, kitűnően süti, főz, ajánlkozok magános urhoz, vagy ipartelepi étkezdébe szerény fizetésért. Keskeny-u. 3. 383

Mindenest keres kis családnak azonnali. Cim a kiadókban. 269

Adás-vétel

Eladók kézimunka: tokok, ággyerítő, milók, utók, abrosz 12 szalvétával, filc csipke, betét és motívok, kelim abrosz, színesz, kötött, és aranyterítők, nagyon szép és izléses, olcsó montirozott és montirozatlan d. ványárnak, batizt, himzett noi ingek és nadrágok, selyem rojtos kendő fekete kockas taft, perzsaszőnyeg, keleti ebédt, itt készült, minden nagyságban, széles file csipke, zsebendők kongre funnnyó anyag, 2 ablakra világoskék téggyöny draperiával, piros vatta selyem paplan húzzattal, fehér nec terítő, nagyon szép álló lámpaernyő, 12 szeméyes komplett evőeszköz (105 drb.) Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 Szász. 252H

Ezüst farkas kutya szép fiatal, eladó. Érdeklődni lehet Földvár-utca 18. 332

Bizományba elfogadok bármilyen lehneműt, porcellánokat, szőnyegeket és képeket. Boulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Jobbra. Szász. 64

Eladó ócska téglák és építetett "Victoria" kertgazdaság Str. Sírul Canonici-lor (Káptalansor) 1. szám. 369

Eladó Olaszban 4 emberrel dolgozó pékséggel levő ház, ellogálható az egész lakás, pékség, disznó öli, istálló, 40 gyümölcsös fa kerttel 540 ezer lei. Weisz Gizi Nyomda-u. 4. 46

3-4 méteres prima szőnyegszövő szék utányosan azonnali eladó. Dr. Kabos, Bazár-épület. 366

Eladó 45 darab elsőrendű 25-30 hektós szilvaskád. Cim a "Metropol" szálló portánál. 372H

Gyári ebédülőszőnyeg 3x4 méteres olcsón eladó. Str. Ep. Ciorogariu (Uri-utca) 49. sz. 334

Eladó táblás szekér teljesen jó állapotban. Gerlici-utca 3. 382

ÓRÁT

ékszer a legjobban és legolcsóbban szakszerűen javít és olcsón árusít

Földvár Jenő

Alex. (Teleki-u.) 2 sz. (Városházával szemben). Aranyat magas árral veszek.

Működő

KOLLER ÁGOSTON

Boul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 19. Elvállalok borotva, olló, kés és villanyerőre berendezett gilette borotva köszörszítését. Kérem a címre ügyelni!

A kézdivásárhelyi Könyvnyomda részvénytársaság jelenleg is üzemen levő

könyvnyomdája

teljes felszereléssel, valamint

papírkereskedése

eladó. Érdeklődőknek a nyomda berendezéséről leltárt küld és felvilágosítással szolgál a Könyvnyomda R-t. felszámoló bizottsága.

Trg. Sacuiesc-en (Kézdivásárhely.)

Singer varrógép, perzsaszőnyeg eladók. Nicolea Iorga (Zöldfa-u.) 21. Balázsnénál. Telefon: 815. 354

Eladó moziberendezés 1 darab 10. H. P. Münchener Booser gyártmányu. benzín motor, 1 darab 65 volt, 85 amp. gráci gyártmányu. dynamó, 2 darab ellenalás, 2 darab vetítőgép, 2 darab Erneman lámpa és 1 darab kapcsolótábla. Összes mozihoz való vezetékek kintőn karban egyenként is jutányos árral az "Apolló Mozgónál" Márgitán. Bihar-megye. 348

Hársnyakötőgép tizenkettes teljesen új, hibátlan eladó. Kötőné. Tasnádon. 355

Eladó egy könnyű hajtókocsi. Str. Horilor (Bathori-utca) 1. 353

Gyermek kocsik

bőrretikülők 130 Leitől

és utazó kosarak olcsón érkeztek

Szabó

felsőruházba Sas-passage 42.

Eladó ház vendéglővel, korlátlan joggal, trafikál havi 100 000 lei forgalommal. Ertekezhetni Radovitsnál, Vitéz-utca 20. 385

Beköltözhető 6 szobás villa lakás, 4 hold szőlő gyümölcsös és hozzátartozó helyiségekkel 1,200,000 leiért eladó. Ertekezni Hármas-u. 23. 380

Velencehez közel villamos megállónál modern magánház két udvarral, alsó épülettel, 4 szobás fürdőszoba stb. átadó lakással, kedvező fizetési feltétellel eladó. Ertekezhetni "Erzsébet" szalon, Sas-passage. 381

Újlat átalakítás miatt

olcsó kiárúsítás a D'OR-ban

Fésűk, illatszerek, ridikülők, játékok stb.-ből. Regele Ferdinand 16.

Kisebb házat esetleg beköltözhető lakással keresek sürgősen megvételre, közel a központhoz. Dr. Bródy. Kórház-utca 3. 356

Szövőrák külföldön éle nagy számban olcsón eladók. Uri-utca 49. 333

Eladó ingatlanok Hodossy Miklós-utca 18. sz. jól megépített ház, egy szobával, 43 sz. üzlet, ház négy-százézer lei. Szaniszló-u. 56. számú ház parkozott udvarral, kettőszázkilencvenötézer lei. Olasz pontjában két modern lakásos ház egy holdas kerttel, egymillió lei, nagyon előnyös fizetési feltételek. Kispiacra közelében két emeletes ház kedvező árt. Szaniszló-utca-ur háza parkozott udvarral, beköltözhető lakással. Lukács György-utca-ur négy szobás parkettes magánháza nagy udvarral, istállós, azonnali ellogálható lakással, hatszázötvenézer lei. Kórház-utca-ur négy szobás, fürdő szobás magánháza négy-százézer lei. Ezenkívül kisebb, nagyobb szőlők és "tökebefektetésre is igen alkalmas ingatlanok a város minden részén. Földi Sándor ingatlan értékesítő irodája. Szaniszló-utca 1 sz. Alapított 1917. 1. telefon 16-28. 61

Szarvasmarna és lovak etetésére kiválóan alkalmas friss malata állandóan kapható Drécher sörgyárban. Váradszöllős. 733

Avram Janku (Kossuth-utca 12. számú házban) kedvező fizetési feltételek mellett üzletelésekkel öröklőn megszerezhetők. Közlebbi ár Kádár ügyvédnél, Deák Ferenc-u. 2. 378

Eladó magánház beköltözhető kétszobás 1000m² területtel 140 000 lei. Hodossy-utca 11. 379

Szép új kerékpár és jó karban levő használt kerékpár kaphatók jutányosan Kalendánál. 38

Házak eladók. Házeladás megbízásokat vállalunk. — Kölcsönöket megsszerünk. Magánpénzeket, jutaléka kihalvezzünk. Adásvételi R. Parcul Traian 12. Ertesítédelután.

Eladó 4 szobás magánház elöltözés miatt 400.000, egy ütle azonnali átadó Teleki utcán olcsóért. — Ertekezni Tománénál N. gesz-telepen d. u. 3-órán St. Ladislau (Kőrözs-utca) 21. 256f

Egy jókarban levő esztergapad megvételre kerestetik. Cimet a Hegedüs Hirnapíródába kérek. 37

Eladó ház 110.000 leiért Fecske-u. 3. — Ertekezni Vitéz-utca 23. 37

Közlöny

Nálam levő bizományt árulok mintán 4 hetre elutasom szleskedjenek árral. Szász Anna Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30

Gepajenrozast joi es olcsón készit Erbssteinné, St. Cuza Voda (Szacsavay-ut) 28 vagy Sztaroveszky-utca 11. sz.

Ütlevél, bérlet és bármilyen igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad ut. rületén legolcsóbban, 2 leitől kezdve készünl. Zenker fényképszélnél, St. I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 25. Felvételek és fél 8-ig.

Pilis és gouvre munkárendkívül olcsó árban készünl. Str. Alexandri (Teleki-u.) 22. kapuul szemből.

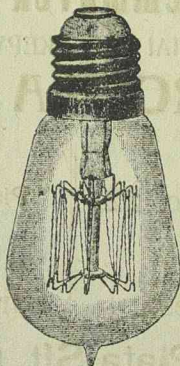
Egy jól jövődelmező fenykepnyagitt vállalatokhoz és jókével társ kerestetik. Érdeklődni a fényképszélnél Satu-Mare, St. Mihai Viteazul, (v. Rákóczi-u.) 31. 36

Hirdetés

Ertesitjuk a t. fogyasztó közönséget, hogy előnyös üzletkötés folytán

a villamos izzólámpák árait leszállítottuk, úgy, hogy az 1 wattos villamos égőket az eddigi 40 leies ár helyett darabonként 33 leiert árusitjuk, a 1/2 wattos égők árait pedig 15 százalékkal leszállítottuk. Sok pénzt takarít meg, aki szükségletét nálunk szerzi be.

Ipartelepeknek, szerelő cégeknek, kávé-soknak, vendéglősöknek, kereskedőknek na-

gyobb vételnél további 5-10 %-os kedvezményt nyújtunk, úgy, hogy azokat gyári áron alul garancia mellett árusitjuk a legkiválóbb gyártmányokat: u. m. Tungsram, Osram Metallum

Városi üzletünk I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 1.

Ugyanott mindennemű elektromos szerelési anyagok, elektromos motorok, vasalók, főzőedények és pompás kivitelű csillárok igen jutányos áron állandóan kaphatók. Telefonrendelésre házhoz szállitunk.

Telefon: Üzlet: 1-54. : Telep 5-15.

Városi Villamosmű.